

Nondum verba finierant, et ecce januæ cum tanto strepitu apertæ sunt, ut putarent eas in minutis fractas. Rupta sunt autem repagula et seræ et catenæ quibus obserabantur.

Quidam episcopus de Græcia, Stephanus nomine, relicto episcopatu venit ad Sanctum Jacobum in perepere habitu, et ibi facta est ei cellula de juncis in qua die noctuque jejuniis, vigiliis et orationibus intendebat. Cumque oraret quadam die, turba rusticorum juxta cellulam ejus apostolum sic rogare cœpit: « Beate Jacobe, bone miles, ab instantibus malis nos liberares. » Quod ille audiens, increpans eos dixit: « O stulti rustici, beatum Jacobum non militem, sed piscatorem appellate. » Eadem nocte beatus Jacobus apparuit ei in veste candidissima duas claves in manu tenens, arma ferens fulgentissima ut radii solis, quem terio vocans ait: « Stephane serve Dei, qui me non militem sed piscatorem vocari jussisti, ideo taliter tibi appareo, ut scias me Deo militare; et ut firmius hoc credas, cum his clavibus quas manu teneo portis Colimbriz urbis apertis quæ vii annis a Fernando rege Christianorum obsidione opprimitur, crastino die hora tertia intromissis Christianis eorum reddam potestati; » et ita factum est.

Ortum est aliquando bellum fortissimum inter comitem Fontis Calcariz et militem suum, nomine Guilelmum, qui captus est a comite, et ante eum adductus; quem cum comes decollari jussisset et miles clamaret: « Jacobe apostole Dei, quem Herodes gladio Hierosolymis occidit, adjuva me et libera me a spiculatoris gladio, » ter ictum immensum nudo collo erectis ad cœlum manibus sustinuit, et nil læsus est. Tunc spiculator mucronem fixit in ventrem ejus, quem beatus Jacobus sic hebetavit, quod nec ictum ejus sensit. Tunc comes jussit eum in castro suo recludi. Cui beatus Jacobum invocanti, mane apostolus stans apparuit dicens: « Ecce adsum quem invocasti. Tunc impleta est domus tanta suavitate odoris, ut omnes qui ibi erant putaverunt se esse in paradiso propter odorem et lucem quæ immensa ibi apparuit. Tunc in ipso fulgore beatus Jacobus eduxit eum coram omnibus manu tenens, et perduxit eum usque ad extremam portam castris, custodibus quasi excæcatis, et apertis januis iter usque ad unum milliarium extra muros perrexerunt. Tunc miles amore apostoli accensus perrexit in Galiciam ad visitandum corpus apostoli.

De vindicta cœlesti in non observantes festum sancti Jacobi.

Hæc sunt miracula quæ olim beati Jacobi festa non colentibus ultione divina operante evenerunt. Inter Hispanos, apud Tudelionum, die festo sancti Jacobi, triticum rusticus tota die in area excussit; qui advesperascente die balneum quod juxta idem castrum miro opere Saraceno antiquo factum est intravit. Cumque in eo sederet, statim pellis dorsi ejus ab humeris usque ad crura balnei parietibus adhæsit, cunctisque videntibus, ob transgressionem tanti festi spiritum exhalavit.

Inter Vascones apud Albinetum sancti Jacobi diem plebs colere renuens, tota die operabatur: sed divina ultione totum castrum ejus nocte sequenti consumptum est igne, nec fuit qui sciret ex qua parte progrediretur ignis; sed e cœlo dicitur evenisse.

In episcopatu Bisuntensi, Bernardus de Majora, hac die sancti Jacobi tritici manipulos cum carro tota die, vicinis contradicentibus, duxit, et ad vesperam, eo sic operante, tempestivus ignis ac validus e cœlo veniens carrum, manipulos et boves in cinerem redegit; sed et mulieres quædam quæ cum illo erant, ab aliis supervenientibus in fonte proximo deportatæ sunt, ut ignis calorem evaderent, et vix evaserunt.

Item Harduinus, ejusdem villæ miles, eodem die plaustrum suum cum manipulis tritici tota die duxit; sed ultio divina boum oculos excæcavit.

Inter Gothos provinciz Montispessulani jussu cujusdam militis Mircoriensis rustica quædam apud villam Sancti Damiani, die sancti Jacobi, panem subcinericium fecit et coxit; quo allato ad mensam atque confrecto coram cunctis discumbentibus sanguinolentus apparuit. Et dum magis frangeretur, magis ac magis sanguinem rejecit. A Domino factum est istud, etc.

Hæc ac libello Calixti papæ dicta sufficiant.

SERMONES QUATUOR DE SANCTO JACOBO APOSTOLO

IN GALLÆCIA HABITI.

(Editi primum a P. Joanne Mariana S. J., recusi postmodum in *Bibliotheca Patrum Lugdunensi*, tom. XX, pag. 4278.)

SERMO PRIMUS.

IN VIGILIA S. JACOBI ZEBEDÆI APOSTOLI.

Lectio secundum Marcum, cap. iii, vers. 13: *In illo tempore ascendens Dominus Jesus in montem, vocavit ad se quos voluit ipse, et venerunt ad eum, et fecit ut essent duodecim cum illo, et ut mitteret eos prædicare, etc.*

Vigilia noctis sacratissimæ solemnitatis beati Jacobi Zebedæi, apostoli Gallæciæ, nobis, dilectissimis fratres, advenerunt: in quibus nobis est a malis cessandum et in bonis actibus persistendum, et divinæ charitatis intima affectione lætandum. Quam nimirum solemnitatem congruum est ut jejuniis et

A vigilia prævenire satagamus, et in quantum possumus delictorum nostrorum maculas gemitibus, lacrymis et eleemosynis tergamus, concordiam et charitatem diligamus, transitoria mundi oblectamenta contemnamus, vera patriæ cœlestis gaudia tota mentis aviditate amemus, et ut nobis a justo iudice debita relaxentur, pro ipsius amore debito inveniri valeamus. Hinc est quod ecclesiastica religio ante majorum sanctorum solemnia ab illicitis abstinere, jejunare ac vigilare constituit, ut in hac videlicet die caro, per continentiam aliquantulum afflictæ, a peccatorum sordibus expietur. Et licet omnibus diebus orare et abstinere conveniat, hæc tamen die amplius jejuniis, eleemosynis ac precibus inservire

oportet. Et ne ad ea quæ hortamur, dilectissimi, torpeat, a secularibus vobis exemplum accipiat. Si quilibet famulum cujuslibet terreni potentis suscipere deberet, hospitii vestri domum diligenti sollicitudine mundam facere studeretis. Si hominum introitu corporea domus emundatur, cur præcipue Deo venturo domus animæ summa munditiæ diligentia non præparatur? Sciendum vero quod qui digne et munde æterni Regis militem solenni officio suscipit, et ipsum Regem æternum in milite suscipit, ipso in Evangelio testante, qui dicit: *Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis* (Matth. xxv, 40). Si ergo quod uni ex minimis Christi fit, ipsi fit, constat quia quæ uni ex sanctis ejus sunt, ipsi sunt. Ad hoc tamen apostolica voce moveamur, cum dicitur: *Hora est jam nos de somno surgere* (Rom. xiii, 11), in somno quippe sumus dum in carnis voluptate torpemus et in peccandi consuetudine manemus. Sicut enim per somnum corpus aggravatur, ita et per carnis voluptatem et peccandi consuetudinem animus deprimitur. Hinc itaque scriptum est: *Evigilate, justi, et nolite peccare* (I Cor. xv, 54). A somno ergo hujusmodi surgimus cum carnis voluptate postposita, peccandi consuetudine relicta, ad dilectionem et servitium prompti efficiamur. A somno attamen isto nunc præcipue tempus est ut surgamus, qui venerabilem magni Jacobi solemnitatem cras celebraturi sumus, cujus jam vigiliis procul dubio recolimus. Hinc etiam Dominus per Isaiam hortatur dicens: *Lavamini, mundi estote* (Isa. i, 16). Lavare itaque nos oportet confessione, pœnitentia, fletu, afflictione, mala quæ gessimus, et in munditia illa perdurare, ne iterum per illicita sordeamus. Sicut enim qui lavatur a mortuo, et iterum tangit eum, sordidus efficitur; sic qui delictum reiterat, coinquinatus habetur. Hinc Psalmista ait: *Declina a malo, et fac bonum* (Psal. xxxvi, 27), et hinc etiam patet quia non sufficit homini abstinere a malo nisi faciat quod bonum est. Quod ostenditur cum iterum per Isaiam dicitur: *Quiescite agere perverse, discite benefacere* (Isa. i, 16). Quia sicut perverse agendo a Deo disjungimur, sic benefacendo conjungimur. Scitote, fratres charissimi, quia sicut est inhonestum homini pransuro ad regis terreni mensam coinquinatis vestimentis accessisse, sic turpe est animæ Christiani in celebratione tanti apostoli cum vitiis quibusdam advenisse. Et ultra ut fastidiosum est regi terreno si quid sordidum aut reprehensibile in residente ad mensam ejus videri, ita inhonestum est divinis aspectibus Dei, si quid forte horrendum aut vitiosum in Christiano in celebrata B. Jacobi festi fuerit. Et idcirco oportet ut non solum caveamus in ejus diebus a vitioso lapsu, sed etiam longe ante abstinere, ne gravi crimine deturpati, verum etiam bonorum floribus adornati ad festa tanti apostoli accedamus; ne nobis dicatur quod reprobus ad nuptias introgresso a bonis operibus nudo a Domino dicitur: *Amice, quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem?* At ille obmutuit. Tunc rex ait, *Ligatis manibus et pedibus, mittite eum in tenebras exteriores, ibi erit fletus et stridor dentium* (Matth. xxii, 12). Animadvertitis, fratres charissimi, quoniam velut iste idcirco quod nudus a veste nuptiali erat, a consortio convivantium ejicitur, sic timeo ne a consortio sanctorum fiat alienus, qui ad eorum solemnia celebranda bonis operibus accessit nudus; et si ille qui absque bono opere ad celebranda sanctorum festa accessit, ab eorum consortio sequestratur, quid tunc fiet de illo qui cum malis operibus absque pœnitentia accessit? Timeo ne pari pœna puniatur. Sciendum vero est quod qui iuste et digne B. Jacobi festa celebraverit, cum ipso cujus victricem diem colit, procul dubio perenni sæculo sanctorum solemnitate angelorum participabit. Si enim ipsius festa colimus in mundo, multo altius et angeli colunt in caelo. O quam dignum est, fratres charissimi, atque gloriosum festa sanctorum colere cum angelis quorum regna accepturi sumus una cum eis in caelis.

A Quisquis igitur aut in fornicatione, aut in homicidio, aut in adulterio, aut in cæteris vitiis lapsus est, ad pœnitentiæ recurrat medicamenta, ut ad celebranda tanti apostoli Christi solemnia idoneus efficiatur; quatenus celebrata digne ejus solemnitate partem æternæ aliquidatis sanctorum habere mereatur. Si enim aliquis forte aliorum crimine lapsus, in his sacris solemnibus B. Jacobi fuerit, vel cum delicto antea perpetrato ad festa ejusdem absque pœnitentia accesserit, vel a bono opere in his cessaverit, vel rebus sæcularibus præoccupatus fuerit, nisi pœniterit, frustra festa celebravit, quia laudes suas coram Deo vacuas fecit. Quapropter Dominus per prophetam non solum a pravis actibus, sed et a malis cogitationibus præcipit abstinendum, nobis dicens: *Auferite malum cogitationum vestrarum ab oculis meis* (Isa. i, 16). Celebrare enim festa sanctorum, perpetuam populorum requiem demonstrare est. Cum enim a terrenis actibus his diebus quiescimus, tunc ostendimus quod sicut ille cujus festa colimus in æterna requie est, ita et nos una cum eo in perenni paradisi requie erimus, Domino dante, si a malis cessamus actibus, et bonis implicamur. Cumque in eorum vigiliis jejunamus, tum ostendimus quod sicut a cibis corporalibus abstinemus, sic a nocivis actibus abstinere debeamus. Quamdiu enim Adam a cibis interdicitis et vitiosis abstinuit, tandiu in paradiso exstitit; mox ut comedit, statim expulsus est. Unde datur intelligi quod qui sanctorum vigiliis jejunat, precibus et elemosynis in præsentia sanctificaverit, illorum gloriæ particeps in futuro erit. Qui vero in illis non jejunaverit, aut a bonis, ut prædiximus, cessaverit, aut illicita fecerit, a sanctorum consortio profecto alienus erit. Et qui in aliis rebus jejunat et vacat a malo, et bene facit, habebit coronam. Qui vero hac die non jejunat, et bene non facit, et a malis non cessat, sentiet pœnam. Sed quod deterius est, diabolus invidus et ministrator vitiorum, qui Adam in paradiso tentavit, quique semper sanctos a bonis operibus non cessat avertere, ipse in sanctorum solemnitatibus intentus magis quam aliis diebus stimulis suis subdole solet tentare. Sunt et nonnulli, quod pejus est, qui diebus festivis magis quam aliis solent vitiis deteriorari plus quam meliorari. Certe non ille qui aut invidia, aut detractione, aut ebrietate, aut superflua comestione, aut fornicatione, aut sæcularium rerum occupatione, aut homicidio, aut venatione avium sive pecudum, aut joco alearum sive scaquorum [schaccorum], aut obsidione, sive vindicta, sive acie inimicorum, aut in oppressione fratrum, aut in aliquo gravi crimine ueprehensus fuerit diebus festivis, sanctorum festa non celebrat; sed qui in egenorum distributione, aut in hospitalitate, aut castitate, aut infirmorum visitatione, aut sacra lectione atque prece, aut pacis discordantium locutione, aut aliqua bona operatione usus atque inventus fuerit. Quod in sancto Moysi et populo Israelitico ostenditur, cum Moyses in monte Sinai cum Domino morabatur, et populus perfidus confatilem vitulum operabatur (Exod. xxxii). Quid est hoc quod Moyses cum Domino cum divina contemplatione stat, et populus vitulum adorat, nisi quia religiosi quicumque qui sanctorum festa celebrare rite et in contemplatione persistere desiderant, longe ante a vitiis abstinent; et perversi e contrario, qui antea per multos dies abstinuerunt, nunc a bonis cessando peccata committunt? Ob hoc dicit Scriptura: *Male celebrat Sabbatum qui a bonis operibus vacat* (Marc. iii, 4; Luc. vi, 9), et Psalmista ait: *Mutaverunt gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fenum* (Psal. cv, 20). Gloriam suam perversi in similitudinem mutant vituli, qui bestiali more apostolica solemnia colunt, qui vitiis in eis inserviunt, cum facinoribus suis absque pœnitentia ad celebranda eadem accedunt, et bene dicit: *Obliti sunt Dominum qui salvavit eos* (Psal. cv, 21), quia Dominum ignorant qui ejus sanctorum sacra solemnia non cum bonis actibus,

sed ebrietatibus et luxuriis incestis et otiosis verbis celebrare appetunt. Populus vero Hebraicus non multa in Ægypto peccata perpetravit, qui postea in adorato vitulo in deserto corruit, per vitulum Deum offendisse dicitur. Quid hoc? nisi quia sunt nonnulli qui ante beati hujus apostoli Domini Jacobi festa se a vitibus abstinent, et nunc laqueis diaboli male operando capiuntur; quod avertat Deus, fratres, a vobis ne fiat istud. Ecce, charissimi, quomodo apostolicam solemnitatem digne celebrare valeamus. Ecce quemadmodum ejus ingentem atque honorabilem celebritatem excolere, et nosmetipsos cum summa munditia preparare debeamus. Pensandum quippe nobis est ut nos iterum mundos, quantum possumus, per abstinentiam faciamus, et in celeberrimo solemnitate ejus die idonei ejus officii a-sistamus, quatenus cum venerit in ultima die cum duodena turba apostolica judicaturus duodenam turbam Israeliticam, ultionis judicium ejus præsidis evadere mereamur, et cum ipso regnare in cœlestibus regnis sine fine.

Mos ecclesiasticus, qui majorum sanctorum vigiliis confessionibus lampadibusque et cereis nocte in ecclesiis celebrat, a priscis patribus veteris legis sumpsit exordium (76). Oportet igitur pridie antequam vigiliis basilicam scopis et pulveribus mundare, tapetis, palliis, et cortinis, et juncis exornare, ut convenientius in ea clerus et populus precibus possit vacare. Quod penitentiam sumere a sacerdotibus in Ecclesia prædicantibus ante vigiliam plebem fidelem oporteat, codex Exodi ostendit cum dicit: *Cumque lavasset populus vestimenta sua, ait ad eos Moyses: Abstinate ab uxoribus; estote parati usque in diem tertium; nec appropinquetis uxoribus vestris* (Exod. xix, 14). Sicut igitur plebs Hebræa legem acceptura vestimenta sua lavit, et a propriis uxoribus abstinuit, sic populus Christianus apostolica solemnitate celebraturus ante vigiliis pridie lavare non solum vestimenta, verum etiam per penitentiam a sacerdotibus acceptam corda et corpora sua lavare, et a propriis uxoribus usque ad diem octavum abstinere debet. Et quidem si a legitimis uxoribus est abstinendum, quanto magis ab illicitis pollutionibus? Quod tota nocte populum in ecclesia coram altari orare, manibus cereis ardentibus tenere, stare et non sedere, vigilare et non dormire oporteat, testatur Dominus qui ait: *Sint lumbi vestri præcincti, et lucernæ ardentes in manibus vestris* (Luc. xii, 35). Lumbos præcipit præcingere, ut luxuriam, quæ in lumbis est, coercendam esse demonstrat. Lucernam quippe tenere manibus præcipit ut bona opera faciendæ designet. Quod stare debeant in ecclesia super pedes qui vigilant, et non sedere nisi ad tempus testatur Paulus qui ait: *State ergo succincti lumbos vestros in veritate* (Ephes. vi, 14). Et Dominus ad prophetam: *Stu, inquit, super pedes tuos* (Dan. x, 11). Multi facies suas tempore somni candelis ardentibus ne dormiant exusti sunt; maluerunt enim barbam et capillos ardere, quam coram altari Dei turpibus cogitationibus mentem maculare. Quod cereus uniuscujusque a vespere usque ad primam missam finitam ardere debet, testatur populus Israeliticus, qui per deserta gradens, a columna ignis, quæ nocte in nube super eum apparebat, meruit illuminari. Perdurabat enim a nocte incipiente usque ad luciferum, quod est stella matutina. Sed sciendum est inter cætera quod cereus quem manibus vigilans tenet, Trinitatis fidem demonstrat. In cera Deus Pater, in filo ejus Unigenitus, in lumine Spiritus paraclæti ab utroque procedens significatur. Quam fidem debet corde firmiter tenere qui candelam manu tenet per noctem. Pallia, et serica, et tapetia, cæteraque ornamenta quæ suspenduntur his diebus in ecclesia, fidem, spem et charitatem, cæterasque virtutes insinuant, quibus cordis nostri thalamum adornare debemus, quo summum hospitem, scilicet Regem sempiternum Jesum

(76) Vide Baron. in Martyrol. Rom.

A Christum recipere mereamur. Juncus qui cum cæteris herbis, sub pedibus sternitur, superbiam quam cum cæteris vitibus sequentibus sub pedibus nostris bene operando calcare debemus, designat. Hujusmodi vigiliis populus Paschatis in Ægypto ostendit, qui mœrorem Ægypti fugere, terramque reparationis ingredi cupiens, nocte evigilans reus accingitur, calceamentis induitur, baculis sustentatur, ostium domus suæ agni sanguine consecrat (Exod. xii, 11). Si ergo populus Pascha suum, scilicet transitum de Ægypto ad terram promissionis, de temporalibus videlicet temporalibus, nocte celebrat, quanto magis et nos vigilando beati Jacobi diem festum, quo de temporalibus ad sedes paradisiacas transit, celebrare debemus? ipso enim annuente de hujus carnis exsilio nos transituros ad paradisaum credimus. Sique ipsi populi terrenum agnum, lamea figurativum, per familias et domos suas nocte comedeant, quanto magis et nos in die festo nostri Jacobi per ecclesiam summo diluculo, expulsis delictorum tenebris, verum Agnum immaculatum, peccata mundi auferentem, sacrificare et communicare debemus? Si nocte vigilabant, qui ab hostibus per Moysen manum liberari optabant, quanto magis et nos vigilare debemus in beati apostoli nocte, quia ejus præsidio a vitibus et hostibus dæmoniacis liberari optamus? Si vero calceamentis induebantur, quanto magis et nos prædicationibus et exemplis mortuorum animalium, id est primorum Patrum, gressus nostros introire eorumque acta enarrare debemus? Si baculis sustentabantur, quia iter arripere festinabant, quanto magis et nos efflagitare sanctos debemus, ut in itinere regni cœlestis nos adjuvent? Si postes domus suæ agni sanguine intingebant, quanto magis et nos Dominicæ crucis vexillo cordis nostri domum vigilanti oculo munire contra tentamenta dæmoniaci debemus? Et si plebs Hebræa, quæ terram repromissionis ingredi cupiebat, reus accingitur, bene ergo Christiana plebs, quæ patriam cœlestem a Deo sibi promissam ingredi cupit, reus dum vigilat et debet præcingere et luxuriam refrænare, ut nitidior possit ante beatum Jacobum vigilare. More enim illorum qui corpus mortuum vigilant, sanctos vigilamus, dum in ecclesiis eorum funera precibus exsequimur. Alii enim dilectissimi necem plorant, alii propter honores et spolia accepta gaudent. Alii Psalterii psallentes precibus instant. Igitur sicut corpus vigilandum inter vigilantes sistitur, sic veraciter beatus Jacobus inter vigilantes suos eorum preces coram Deo deferens commoratur. Mul i enim testantur in ejus festi vigilia dum vigilabant, se eum in apostolica effigie vidisse. In ejus ergo vigilia per cordis compunctionem et oris confessionem peccata plorare debemus; insuper et gaudere, quia si bene eam observaverimus, honores et spolia vitæ æternæ accipiemus; Gallæciis maxime qui spolia, id est venerandum corpus, acceperunt, quotidie illis gaudendum est et legendum. Legendum dum male ea disponunt, gaudendum dum bene, ut Laurentius, dispergunt. Psallitur enim de eo sic: *Dispersit, dedit pauperibus, non divitibus*. Item sicut mos est in exsequiis defuncti clericos psallere, sic omnibus vigilantibus in beati Jacobi vigilia corde et ore psallendum est. *Præoccupemus, inquit Psalmita, faciem Domini in confessione et in psalmis jubilemus ei* (Psal. xciv, 2). Et Apostolus ait: *Psallam spiritu, et psallam mente* (I Cor. xiv, 15). Multi enim psalmos ignorantes olim fuerunt, qui magna præmia legentibus psalteria in hac nocte dederunt. Quod octo diebus sive beati Jacobi, sive majorum sanctorum solemnitate observari debeant, testatur Paralipomenon qui de templo Salomonis loquitur dicens: *Fecit ergo Salomon solemnitatem in tempore illo septem diebus et omnis Israel cum eo in Ecclesia magna valde* (II Paral. vii, 8); et fecit in die octavo collectam, scilicet in templo. Vigilandum ergo et orandum hæc in

nocte nobis est, ne in tentationibus perversis occumbamus. Scriptum quippe est: *Vigilate et orate, ne intretis in tentationem* (Matth. xxvi, 41); et iterum: *Vigilate, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus est* (Matth. xxv, 13); et alibi: *Vigila [et ora], in omnibus labora* (II Tim. iv, 5); et iterum: *Beatus qui vigilat ad fores meas quotidie* (Prov. viii, 34). Fores sapientiæ typice apostoli sunt per quos fideles regnum cœlorum ingrediuntur. Igitur qui in apostolorum vigiliis vigilat, ad fores regni cœlorum vigilat. Veruntamen si bene vigilaverit quis in hac nocte, ad illam remunerationem se accepturum se parare dicitur (77) quam prudentes virgines acceperunt, quæ lampades suas manibus tenuerunt, operibusque in bonis usque ad adventum veri Sponsi sui perseverarunt. Dum enim media nocte clamor sponsi advenientis sit, prudentes intraverunt cum eo ad cœlestis regis nuptias perpetuas; et fatuis dormientibus in peccatis clauditur cœlestis aulae janua, et datur responsum: *Amen, dico vobis, nescio vos* (Matth. xxv, 12). Qui enim Deum ignorat in peccatis, ignorabitur ad januam regni cœlestis. Gedeon suos belatores ut lampades ardentes in ollis occultarent, manibusque gestarent, et appropinquatis hostibus ollas quassarent, præmonuit (Judic. vii, 19); sicque factum est; quassatae sunt ollæ, et præ admiratione claritatis lampadum hostes attoniti aufugere. Per ollas corpora nostra, per lampades occulta cordis nostri, bona desideria, per hostes dæmones et vitia typice exprimuntur. Lampades in ollis occultamus cum de bonis cœlestibus in cordibus nostris cogitamus. Ollas quassamus, cum corpora nostra præ abstinencia his diebus affligimus. Lampades ardentes ostendimus, cum honorum operum exemplum cunctis damus. A facie lampadum fugiunt hostes, quia cum in bonis operibus semper intentos nos vident dæmones, procul a nobis recedunt, et vitia. Et quidem sicut in vigilia matutina respiciens Dominus super castra Ægyptiorum per columnam ignis et nubis interfecit exercitum eorum, liberans populum suum, sic si beati Jacobi vigiliis et solemnibus luminaribus cordis et corporis diligenter celebraverimus, in matutinis et missa celebrata a vitis et hostibus dæmoniacis meritis apostolicis credimus liberari. Hæc igitur nox nocti Paschalis solemnitate in multis consimilis est. Quoniam sicut illa multis ad salutem, scilicet credentibus; multis ad damnationem, scilicet non credentibus est: ita hæc nox aliis est ad salutem, aliis ad damnationem. Qui enim turpia vel inania, vel otiosa verba, vel rixas, vel stuprum, vel adulteria, vel furta, vel ebrietates, comessationes illicitas commiserunt, vel jocos jocularumque diversos fecerunt, vel viderunt, vel cantilenas mendosas (78) decantaverunt, nisi resipuerint, profecto damnabuntur. Qui vero pœnitentes a commissis fuerint, et candelas, ut præfati sumus manibus tenuerint, et in precibus ac divinis eloquiis usque ad diem perseveraverint, procul dubio in perenni meritis apostoli a Domino remunerabuntur. Hæc nox castos diligit, libidinosos odit, iniquos fugat, pios amat, somnolentos increpat, vigilantes remunerat, collaudantes glorificat, peccantes odit, sobrios diligit, ebrios repellit, largos multiplicat, avaros damnat, hospitales adificat, crudeles non curat, lætificantes beatificat, iracundos prohibet, malevolos damnat, amantes servat, pacificos placat, litigantes prohibet, pauperes gratificat, infirmos corroborat, pœnitentes salvificat, lugescentes veros fovet. Hujus ergo sanctificatio noctis fugat scelera, culpas lavat, et reddit innocentiam lapsis, mœstis lætitiâ; fugat odia, in concordiam parat, et curvat imperia. Hæc nox est quæ per universum mundum in Christo credentes, scilicet in hac solemnitate a vitis sæculi segregatos, a caligine peccatorum reddit gratiæ, sociat sanctitati. Hæc nox est de qua dicitur: *Et nox illuminatio mea in deliciis meis* (Psal.

A cxxxviii, 11). Quæ tenebris non obscurabitur, sed sicut dies illuminabitur vero lumine, in cordibus scilicet verorum celebrantium se. O vere beata nox, quæ exspoliât a peccatis Ægyptios, scilicet pœnitentiam agentes; dilat Hebræos, scilicet credentes, de terrenis ad cœlestia transeuntes! O vere beata nox, cujus dies meruit scire tempus et horam, in qua primus apostolus hac fragili vita spoliatur,

Et sibi pro meritis prima corona datur!

Cessemus ergo ab operibus carnis, et operemur bona in his sacris solemnibus. Qui enim, ut prædicimus, ab illicitis actibus cessaverit, in bonis usque in finem perseveraverit, ad illum verum montem se ascensurum sperare debet, de quo in hodierna lectione Marcus ait: *Ascendens Dominus Jesus in montem, vocavit ad se quos voluit; et venerunt ad eum, et fecit ut essent duodecim cum illo, et ut mitteret eos prædicare. Mons in sacro eloquio aliquando Ecclesiam, aliquando cœlestis regnum, aliquando humiles, aliquando altiora præcepta, aliquando virtutes, aliquando sanctos, aliquando Judæos designat. Ecclesiam, ut Veritas ait: *Non potest civitas abscondi super montem posita* (Matth. v, 14). Cœlestis regnum, ut Psalmista ait: *Domine quis habitabit in tabernaculo tuo, aut quis requiescet in mente sancto tuo?* (Psal. xiv, 1) et respondit ei Spiritus sanctus dicens: *Qui ingreditur sine macula et operatur justitiam; qui loquitur veritatem in corde suo, qui non egit dolum in lingua sua, nec fecit proximo suo malum* (ibid. ii, 3). Humiles ostendit, ut idem Psalmista ait: *Suscipiant montes pacem populo, et colles justitiam* (Psal. lxxi, 3). Altiora præcepta, ut in Evangelio scribitur: *Videns Jesus turbas, ascendit in montem* (Matth. v, 1). Virtutes demonstrat, ut Psalmista ait: *Ut quid suspicamini montes coagulatos?* (Psal. lxxvii, 17.) Judæos exprimit, ut David ait: *Montes Gelboe, nec ros nec pluvia veniunt super vos* (II Reg. i, 21). Sed super omnes montes unus mons Dei, scilicet Unigenitus, est, qui super cunctos angelos elevatus est. Mons iste cunctis cœlis est excelsior, omnibus abyssis profundior, terris cunctis latior, omnibus altitudinibus altior. De quo monte Job cuidam sibi loquenti ait: *Excelsior cælo est, et quid facies? profundior inferno, et unde cognosces eum? longior terra mensura ejus et latior mari* (Job xi, 8). Sicut enim altitudinem cœli et latitudinem terræ, et profunditatem abyssi, et dies sæculi, et pluvie guttas vox deficit ad enarrandum, sic sublimitatem majestatis dæficæ mens humanæ deficit ad excogitandum; sed tamen augmentatur ad credendum. Quod homo enim ratione humana ex Deo comprehendere nequit, per fidem comprehendere potest. Deus qui per rationem humanam comprehendere nequit, fide integra comprehendere potest; credenda est ergo ejus sublimitas et profunditas immensa, sicut erat in principio et nunc et semper. Ipse est ergo mons, de quo propheta ait: *Venite, ascendamus ad montem Domini* (Isa. ii, 3). Iste mons vocavit ad se quos voluit ipse, qui *vult omnes homines salvos fieri, et ad agnitionem veritatis venire* (I Tim. ii, 4).*

Et fecit ut essent duodecim cum illo, et ut mitteret eos prædicare; et dedit illis potestatem curandi infirmitates, ejiciendi dæmonia. Apostolis quos ad prædicandum Dominus misit, potestatem miracula faciendi præbuit, ut prædicationem suam sequentibus signis confirmarent. Dignum enim erat ut nova facerent, qui nova prædicarent. *Et imposuit Simoni nomen Petrus.* Simon enim Marcus nominat Petrum, ad differentiam alterius Simonis qui dicitur Chanæus. Sed sciendum quia longe ante, ut in alio Evangelio legitur, Simoni datum est a Domino Cephas nomen, scilicet cum a fratre suo Andrea adductus esset ad eum et intuitus illum dixit. *Tu es filius Joana; tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus*

(77) Forte ad illam remunerationem se accessurum sperare dicitur, etc. EDIT.

(78) Id est mendaces.

(Joan. i, 42). Ibi vocatur Cephias, hic Petrus, ut A inter Chaldaeos, Græcos et Latinos nomen ejus innotesceret. Græcos enim Syriace vel Chaldaice Petrus dicitur, sive Græce, sive Latine; quod nomen in utraque lingua a petra derivatur, ab illa scilicet de qua Paulus ait: *Petra autem erat Christus* (I Cor. x, 4). Notandum quod ad figuram hujus impositionis nominis sacerdos in baptisate pueris nomina imponit, et præsertim dum reconciliat peccatorem, aptissime confirmat.

Et vocavit Jacobum Zebedæi et Joannem fratrem Jacobi, et imposuit illis nomina Boanerges, quod est filii tonitruum. Jacobum Zebedæi Marcus dicit, ad differentiam alterius Jacobi, qui dicitur Alpheus. Hos duos fratres, Jacobum scilicet et Joannem filios tonitruum Dominus vocavit, quia sicut pater bonus filium suum de proprio negotio erudit, sic tonitruare illos edocuit dum Pater in monte Thabor in transfiguratione illis audientibus tonitruavit dicens: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit* (Matth. xvii, 5). Nec mirum si qui de tonitruo ipsius didicerant, postea tonitruarunt. Joannes septem Ecclesiis quæ sunt in Asia mirabiliter tonitruavit dicens: *In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum* (Joan. i, 1). Jacobus vero tonitruavit, Domino ei præcipiente, in omni Judæa et Samaria, et usque ad ultimum terræ limitem, id est Gallæciæ, tonitruo sonos terrificos facit, terram pluviis irrigat, et fulgorem emittit. Similiter terrificos sonos isti duo fratres emisissent. Dum in omnem terram exivit sonus eorum, et in fines orbis terræ verba eorum processerunt (Psal. xviii, 5). Terram pluviis irrigarunt dum sua prædicatione divinæ gratiæ inebrem credentium mentibus intimarunt; fulgura emisissent dum signis et miraculis effulserunt.

Et vocavit Andream et Philippum, et Bartholomæum, et Matthæum, et Thomam, et Jacobum Alphæi, et Thadæum, et Simonem Chananæum, et Judam Iscariotem, qui et tradidit illum. Duodecim apostoli propriis nominibus a Domino nominantur, et ab evangelistis scribuntur, ne pseudoapostoli se de numero electorum præsumant gloriari. Numerus apostolorum non vacat magno mysterio. Duodenarius est, qui ex ternario et quaternario conficitur, illos per quos elementa (79) mundi sanctæ Trinitatis fidem prædicatores ostendit. Sciendum quod isti heroes, ut Paulus refert, ante mundi constitutionem humani generis salutis prædestinantur, eliguntur et sanctificantur. Isti barones (80) sunt pisces Dei, animas peccatorum extrahentes de mundano mari periculoso. Sic enim mundo antea pollicitum fuit a Domino. Ait enim Dominus per prophetam: *Ecce ego mittam ad eos pisces multos et piscabuntur eos, venatores meos et venabuntur eos* (Jer. xvi, 16). De his rursum per Isaiam Dominus ait: *Qui sunt isti qui ut nubes volant, et quasi columbæ ad fenestras suas, candidiores nive, nitidiores lacte, rubicundiores ebore antiquo* (Isa. lx, 8). Nubes apostoli vocantur quia sicut nubes pluviam ferentes de loco ad locum transmigrant et irrigant, sic etiam ipsi de civitate in civitatem euntes pluviis salutaribus verbo Dei terrena corda hominum excæcata irrigant; ut per nubes aqua in terras delabatur, sic per illos prædicatores Dei Filius mundo revelatur. *Rorate cæli desuper, et nubes pluant justum: aperiat terra et germinet Salvatorem* (Isa. xlv, 8). Cæli desuper rorant, quando prophetæ de supernis sedibus Christum mundo prædixerunt, et angeli de supernis a Patre similiter venturum nuntiaverunt. Nubes justum pluerunt, dum apostoli illum mundo prædicarunt. Terram aperuit, dum Virgo Maria illum recipit. Salvatorem terra germinavit, dum Christus ad mundum ab Adæ peccato salvandum Virgo Dei Ge-

(79) Forte per quatuor climata.

nitrix mundo edidit, quod beata Maria terra typice sit, testatur Psalmista, *Veritas de terra orta est* (Psal. lxxxiv, 12); quod aqua typice Dominus sit, testatur idem Psalmista, qui in ejus persona ait: *Sicut aqua effluus sum, et dispersa sunt ossa mea* (Psal. xi, 3). Aqua effusa Dei Unigenitus fuit. quia sicut aqua sordes abluit et terram irrigat, sic ipse peccata nostra suo sanguine lavit et corda hominum suo spiritu et fide irrigavit. *Ossa* typice apostoli sunt, quia sicut ossa firma sunt in corpore, sic apostoli confirmantur et coadunantur in Dei Filio, fide et opere. Isti quasi columbæ de excelsis fenestris in infimas terras descendunt, quando sive de nomine Christi ad humanitatem, sive de contemplatione ad actionem prædicando descendunt. De infimis ad excelsas fenestras redeunt, quando sive de humanitate Christi ad numen ejus, sive de actione ad contemplationem loquendo ascendunt. Nix alba est et natura frigida, et olera excoquit, et terras irrigat, dum sol eam calefacit. *Candidiores nive* ergo apostoli fuere, quia quos per fidei confessionem prædicando albos fecere, frigidos, scilicet caloribus vitiorum expulsi, reddidere. Olera terrarum nix excoquit quia apostoli tyrannos sæculares prædicando verberare, et mundi vitia penitus destruxerunt. Sol nivem calefacit, quia Christus Spiritu sancto apostolos replevit. Nix terras irrigat, quia apostoli Spiritum sanctum, quem a Domino acceperant, credentibus prædicando dederunt. *Lac nitidum* est per candorem, et dulce per arvinam. *Nitidiores ergo lacte* apostoli fuere, quia miraculis mundo effulserunt. Dulciores vino et lacte fuere, quia dulcissimis exhortationibus suis mundum puerilem nutrierunt. Ebur elephantum; cum sit castum animal, coitum nisi semel non facit, genua ad terram curvare nequit, pellem et ossa candida gerit, et pilum habet rubicundum dum senescit. *Rubicundiores ergo ebore antiquo*, per effusionem scilicet sanguinis apostoli fuere dum corpora sua diversis martyriorum generibus in fide pro Christo dederunt. *Lapere enim*, inquit Joannes, *stolas suas* et corpora sua per sanguinis effusionem et candidas eas fecere in sanguine verissimi Agni innocentes per fidei candorem (Apoc. vi, 14 et xxii, 14). Elephas castum animal esse, elephanta ad terram curvare non posse dicitur, quia apostoli casti per continentiam fuisse dicuntur, et ad terrena negotia nullo modo post conversionem flecti perturbent. Pellem et ossa elephas gerit candida, quia apostoli in fine per operationem bonam candidi facti sunt. De his iterum Dominus per prophetam ait: *quam speciosi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona* (Isa. lxi, 7). Ante Dominicum adventum inter mundum et Deum erat discordia et bellum; sed isti barones, pacem portantes, amicitiam inter illos corroboravere æternam. Isti sal terræ, isti lxx mundi, turres fortitudinis Dei, testes veritatis, radii veri solis, milites cæli, nuntii Regis summi, fenestræ nitidæ veri luminis, valvæ portium regni, montes excelsi, tubæ Olympi, præcones Christi, prudentes, serpentine; simplices columbarum, agni novelli, arietes Naboth veri, cæli gloriam enarrantes, veri patres, sæculorum iudices, laborum ablutionis animarum, aurum et argentum divinum. Scripturæ divinæ thesauri; corbona Veteris et Novi Testamenti, manus etiam Domini, pedes Christi; oculi Dei, mammæ Ecclesiæ habentur. De quibus vere per Psalmistam dicitur: *Cæli enarrant gloriam Dei* (Psal. xviii, 1); ii sunt cæli in quibus Christus habitat et residet, in quibus verbis nimis (nimis) tonitruat, miraculis fulgurat, gratia rorat; ii sunt duodecim horæ noctis mundanæ, et duodecim radii solis. Isti magnis mysteriis multisque figuris et argumentis antequam etiam nati essent in mundo præsignantur per duodecim filios Jacob, per duodecim

(80) Hispanismus; varones, viri fortes.

principes duodecim tribuum Israël, per duodecim fontes viventes in Helim, scilicet in deserto, per duodecim lapides in rationali Aaron inscriptos, per duodecim panes propositionis, per duodecim lapides ex quibus factum est altare, per duodecim lapides sublatos de Jortano, per duodecim boves qui sustinebant mare æneum, et per duodecim stellas quæ ponebantur in corona alicujus sponsæ, per duodecim signa cæli, per duodecim menses anni, per duodecim Romæ senatores, et per duodecim sapientes ostenduntur. In Novo etiam Testamento per duodecim cophinos fragmentorum, et per duodecim nomina quæ Joannes in Apocalypsi super portam Hierusalem scripta vidit (Apoc. xxi, 12), et per duodecim fundamenta ejusdem urbis designantur. Notandum vero quod juxta numerum duodecim patriarcharum, filiorum scilicet Israël, et juxta numerum duodecim prophetarum Dominus apostolos elegit: et velut super duodecim filios Israël tres patriarchas, Abraham scilicet, Isaac et Jacob constituit; sic ex duodecim apostolis tres barones et magistros, Petrum videlicet, Jacobum et Joannem præ omnibus elegit. Hos tres heroes uno modo super mare Galilææ elegit; hos, dum suscitaret filiam archisynagogi in æde, cæteris absentibus discipulis, secum ad videndum miraculum introduxit; his sua arcana cæteris plenius patefecit; his transfigurationem suam in monte Thabor ostendit, his in passione sua velut cum charis suis condoluit, necessitatem carnis suæ ostendens eis et dicens: *Tristis est anima mea usque ad mortem* (Matth. xxvi, 38). Ad istorum namque heroum similitudinem antistes in Ecclesia Spiritum sanctum super presbyteros nunc disponit.

Considerandum vero quod duodecim apostoli, quos Dominus ad prædicandum misit, quibus et dedit potestatem curandi infirmos, et ejiciendi dæmonia, sacerdotes significant, quibus ipse verbum prædicationis et potestatem curandi infirmitates animarum per absolutionis officium, et ejicienda dæmonia per baptismi mysterium commisit, et credendum ut quod per apostolorum manus tunc in corporibus corporaliter faciebat, nunc per sacerdotum manus spiritualiter in animabus etiam sive infirmis Spiritu sancto operante fit. Sicut enim apostolis Dominus dedit potestatem curandi infirmitates corporum et animarum, sic sacerdotibus dedit potestatem curandi infirmitates animarum et corporum divinitus. Quod apostolorum nomina sonant interpretatione, sacerdotes debent exercere in operatione. Dignum namque est ut quorum officia utuntur, eorum vocabula operatione imitentur. Simon interpretatur *obediens*, Petrus *agnoscens*, Bar-Jona *filius columbæ*, Cephas *caput*. Joanna *gratia Dei obediens* fuit, quia Domino usque ad mortem per susceptæ crucis mysterium obedit; *agnoscens*, quia Christum Deum et hominem magis præ cæteris confessus est dicens: *Tu es Christus Filius Dei-vivi* (Matth. xvi, 16; Joan. vi, 70); *filius columbæ* fuit, quia repletus Spiritu sancto exstitit. *Caput pulchre* dicitur, quia ejus Ecclesia omnium ecclesiarum caput habetur. *Dei gratia* ipse dicitur, quia ejus prædicationibus, meritis et precibus cælestis gratia datur fidelibus. Sic sacerdotes debent obedire Deo in omnibus, et crucis mortem subire pro eo si illata fuerit, vel forte pro justitia persequentur. Agnoscere etiam debent et Scripturarum latentia, ut mentibus hominum Dei voluntatem melius possint prædicando intimare. Filii etiam Spiritus sancti fide et opere esse debent. Capita insuper omnium ipsi habentur, quorum mysteriis sacrosanctis omnes fideles salvantur, sanctificantur. Jacobus interpretatur *supplantator*, quia de Judæorum et gentium cordibus idololatriam et perfidiam sua prædicatione supplantavit, et vitia resecauit: sic sacerdotes debent supplantare hominum vitia exemplis operum bonorum prædicationibusque Scripturarum. Joannes interpretatur *Dei gratia*, quia privilegium amoris

A Christi virginitatem custodiendo habere meruit, quia sacerdotibus exemplum tribuit, ut mente et corpore caste vivant in Ecclesiis. Andreas interpretatur *virilis* sive *decorus*; virilis per patientiam crucis, decorus per confessionem cordis. De isto enim populus sic est confessus *Ægææ* dicens: *Concede nobis hominem justum, redde nobis hominem sanctum, ne interficias hominem Deo charum, justum, mansuetum et pium* (81). Sic sacerdotes viriles debent esse adversa tolerando, et decori per mentis et oris confessionem ad constituenda peccata. *Corde enim creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem* (Rom. x, 10). Philippus interpretatur *os lampadis*, quia [quæ] de Deo sensit fideli corde, omnibus confessus est prædicando aperto ore. Lampas in angusto corpore suo habet oleum, et in oleo flum, et in flo ignem, et os magnum semper habet apertum, per quod claritatem suam circumstantibus emittit, et tenebras projicit. Per oleum, flum et ignem fides sanctæ Trinitatis; et per os prædicatores ejusdem exprimentur. Hanc vero fidem sacerdotes debent habere in corde, et prædicando cunctis confiteri ore, auditorumque mentes tenebrosas illuminare. Bartholomæus interpretatur *filius suspendentis aquas*, quod evidenter filium Dei sonat, qui prædicatorum suorum mentes ad cælestia contemplanda erigit et suspendit, ut quo celsa libentius pervolant, eo terrenorum corda veracius dictorum suorum guttis inebriant. Quod aqua populus significet testatur Scriptura que dicit: *Aquæ vero multi populi*. Ut igitur Bartholomæus filius Dei fuit per adoptionem, et aquas, id est populus, suspendit ad cælum per prædicationem, sic sacerdotes debent esse filii Dei per obedientiam, et populus aquosus, videlicet in aqua baptizatos, ad polorum arcem suspendere per prædicationem. Mathæus interpretatur *donatus*, vel *assumptus*; de massa perditorum exstitit, quando de telonio illum Dominus sibi assumpsit. Sic sacerdotes debent esse extranei perditis male operantibus per continentiam, et donati gratiæ Dei per operationem bonam. Thomas interpretatur Didymus et *geminus* vel *abyssus*. *Geminus*, quia duplex in fide fuit, dum Dominum in resurrectione priusquam ejus fixuras videret, credere noluit, sed et vidit et credidit; *abyssus*, quia fideliter sacramentorum Christi profunditatem propterea cognovit et tenuit, dum in India martyrium gladii pro eo accepit. Thomas dicitur et Didymus, hoc est Christo similis, quia regali statura fuit Domino consimilis; simili modo prædicatores *abyssus* debent esse, id est altitudinem mysteriorum Dei Scripturarumque divinarum profunditatem agnoscere, ut possint comprehendere cum omnibus sanctis quæ sit latitudo, longitudo, et sublimitas, et profundum. *Jacobum Alphæi* Marcus nominat (iii, 18) ad differentiam *Jacobi Zebedæi*. Hic Jacobus sicut alter *supplantator* interpretatur, quia vitia digna et admonitione hominum vitia supplantavit, quia prædicatores sua vitia diversis afflictionibus et subjectorum crebris admonitionibus supplantare debent bene congruit. De hoc Jacobo minore scribitur quod vinum et siceram non bibit, non animal ascendit, non carnem manducavit, ferrum in caput ejus non ascendit, oleo non est unctus, balneis non est usus; huic soli licebat introire in sancta sanctorum. Alii volunt de hoc Jacobo quod frater Domini et cognatus sit, idcirco quod Jacobus frater Domini etiam in Evangelii et in Epistola ad Galatas legitur (Gal. i, 19). Alii de alio, alii vero simul de duobus; alii quidem asserunt tres fuisse sorores, Mariam scilicet Matrem Domini, et Mariam matrem Jacobi Alphæi, et Mariam matrem filiorum Zebedæi. Nepos enim et cognatus apostolorum tempore frater ejus nuncupatur. Sed quia diversa opinio est in diversis, ita sane definiendum ut quicumque illorum per carnis-cognitionem Domini frater sit, tamen is per Dei

(81) In Vita B. Andree.

voluntatem, quam vivendo tenuit, frater ejus fuit, ipso Domino affirmante, qui ait: *Quicumque fecerit voluntatem Patris mei qui in cælis est, ipse meus frater est* (Matth. xii, 50). Majus est esse fratrem Domini spiritualiter quam carnaliter. Quisquis ergo aut Jacobum Zebedæi aut Jacobum Alphæi fratrem Domini appellat, verum dicit. Alphæus, Jacobi pater, *doctus* interpretatur, quod iisdem prædicatoribus congruit, qui docti non solum utriusque Testamenti, verum etiam divinitatis Dei firmiter esse debent. Thaddæus ipse est quem Lucas in Evangelio suo (vi, 16) et in Actibus apostolorum *Judam Jacobi* nominavit. Erat enim frater Jacobi, fratris Domini, ut ipse in Epistola sua scribit, unde et ipse *frater Domini* vocabatur, testantibus civibus illius, qui de virtutibus ejus stupentes aiebant: *Nonne iste est (saber) Mariæ filius, frater Jacobi, et Josephi, et Judæ, et Simonis* (Marc. vi, 3; Matth. xiii, 55). Iste, id est Thaddæus, a nonnullis vocatus est *Letheus*. Thaddæus *corculus* interpretatur, quasi cor colens, quia bona cordis sua desideria, a Deo scilicet inspirata, ore per prædicationem coluit, et manu per operationem complevit; quæ etiam desideria prædicatoribus simili modo ore admonendo colere, et opere implere debent. *Simonem Chananæum* Marcus ponit ad differentiam Simonis Petri, quem Lucas secundum interpretationem *Simon Zelotes* posuit. *Simon obediens*, Chananæus *Zelotes*, id est *emulator*, interpretatur. *Simon* quia Deo per omnia usque ad mortem obelivit; *Chananæus*, quia a Chana, vico Galilææ, istud cognomen accepit et spirituali emulatione Dei populos prædicando prælatus est. *Emulatio*, cum in bona significatione ponitur, in Scriptura sanctum exprimit, Apostolo dicente, qui ait: *Emulor enim vos Dei emulatione* (II Cor. xii, 2). Simili modo prædicantes mandatis Dominicis debent obedire, et speciali emulatione suos auditores inflammare cum Apostolo, qui dicit: *Emulor enim vos Dei emulatione*.

Judas, qui tradidit Dominum, ad differentiam *Judæ Jacobi* Marcus posuit. Qui autem a vico in quo natus est aut ex tribu Issachar præsagium suæ damnationis vocabulum *Iscarioth* sumpsit. Issachar quippe, qui dicitur *merces*, pretium damnationis insinuat. Scarioth autem, quod *memoria mortis* interpretatur, arguit eum non repente persuasum, sed meditatum diutius Dominicæ traditionis patrasse flagitium. Sed cur Dominus istum maleficum elegit, cum sciret illum se traditurum? ipse enim sic est de eo testatus apostolis, dicens: *Unus vestrum diabolus est*. Cur ergo diabolus in apostolatus ordine prælegit? idcirco ut domesticum haberet inimicum, et qui perfectus est, etiam nequam familiarem non timet: et ut doceret nos pati malos inter nos et nullum e convictu abjicere: et ut ostenderet apostolatam et ecclesiasticos gradus non esse meritum, sed ministerium, cum tam bene operentur per istum impium, sic per Petrum, miracula et sacramenta divina. In ejus loco beatus Mathias, qui ex septuaginta discipulis exstitit, sorte electus ponitur (Act. i, 16). *Mathias* Hebraice, Latine *donatus* interpretatur. Qui ordini apostolatus pro Juda a Deo donatus, sacerdotes ostendit, quos Dominus sorte Spiritus sancti in apostolica vice elegit, et ad regondos fideles populos Ecclesiæ suæ donavit. *Judas*, qui interpretatur *confessor*, cum in bona significatione ponitur, sacerdotes ostendit, qui fidei confessionem quam habent in corde, debent etiam ore cunctis confiteri, et memorare mortem Dominicæ passionis jugiter in prædicatione. Cum vero in mala significatione ponitur, *Judas*, antistites malos, presbyteros, abbates, monachos et prælatos sanctæ Ecclesiæ iniquos significat, qui Dominum ut *Judas* vendunt, cum aut de sacris ordinibus, aut de episcopis ordinandis, aut de præbendis ecclesiasticis, aut de nuptiali benedictione, aut de sepulturis mortuorum, aut dedicationibus basilicarum, aut de sacerdotibus in

A Ecclesiis juste ponendis, vel injuste positis, aut de defunctorum exsequiis, aut de pueris baptizandis, aut de penitentibus peccatoribus datis ad excommunicandum in Ecclesia præmissis, aut de missis et matutinis pretium accipiunt. Sicut mercator et carnifex qui in macello tres aut sex aut duodecim aut triginta nummos de apposita carne facit, sic sacerdotes mali et monachi Simoniacam hæresis sectantes, ecclesiastica officia vendentes, de Domino aut tres aut septem aut tredecim aut triginta nummos faciunt, dum etiam de missis et vigiliis et obsequiis defunctorum, gratis cantandis, unum aut septem aut quindecim aut triginta nummos querunt. Sciunt igitur se damnandos illa ultione in perpetuum qua Judas perditus damnatur in ævum. Sicut Judas, qui tradidit corpus Christi et triginta nummorum pretium accepit, damnatur, sic qui triginta missas aut plus aut minus eatat, et pretium triginta nummorum aut plus aut minus exinde querit, puniatur. Alii enim ex his mercatoribus vocantur *B Judæ*, alii *Simoniaci*, alii *Gieziæ*. Sicut enim *Judas*, qui primum accepit pecuniam, et pro ea dedit corpus, damnatur, sic episcopi et sacerdotes, archipresbyteri et decani, et archidiaconi qui præcipiunt pecuniam, et pro ea dant ecclesiastica dona, damnantur. Et sicut *Simon Magus*, qui beatus Petro apostolo, ut ab eo Spiritum sanctum acciperet per quem et miracula faceret, et exinde lucrum quæreretur, pecuniam obtulit, a quo etiam audire meruit: *Pecunia tua tecum sit in perditione* (Act. viii, 20), damnatur, sic episcopi, sacerdotes, clerici et monachi, qui pecuniam, ut aliquos gradus ecclesiasticos accipiant, majoribus offerunt, damnantur. Et sicut *Giezi*, cliens Elisei prophetæ, a Naaman Syro post lepræ purificationem pecuniam petiit, et lepram quam princeps amiserat, judicante magistro, accepit, damnatur (IV Reg. v); sic qui post data spiritualia dona et benedictiones ecclesiasticas lucrum petunt, lepra peccatorum omnium quorum pecuniam accipiunt, replebuntur, et divina ultione damnabuntur. Fugiamus ergo, fratres, istorum facta ne damnationem cum illis feramus in æternam poena. Discamus gratis dare quod gratis a Deo accepimus: *Gratis accepistis, gratis date* (Matth. i, 8), impendite cunctis. Non quæsitivus Dominus a nobis pretium cum dedit spirituale donum; non quæramus ab illis quibus damus lucrum terrenum. Sciendum quia in acceptione non est peccatum, sed in petitione. Si enim pecuniam pro dato ecclesiastico officio petimus, peccamus; si dator sponte sua, sed non aliqua restrictione coactus, sine nostra petitione dat, et nos accipimus, non peccamus. Iterum clerici et monachi qui terram mortuo ad sepeliendum vendunt, damnantur. Extraneus mercator est, qui cum mortuo hujusmodi forum facit; haribum forum facit qui terram mortuo vendit. Verum est quod quidam super canones de Simoniaciis ait:

*Recessit omnis æquitas,
Nusquam comparet bonitas,
Totum replet iniquitas,
Et vanitatum vanitas.
Nummorum desiderio
Missurum celebratio
Et omnis consecratio
Dirigitur sub pretio;
Sed omnis hæc destructio
Et hæc coinquinatio
Processit ab initio
De sacerdotum vitio.
Multi jam pene clerici
Sunt amatores sæcali;
Non Christi jam discipuli,
Mammonæ facti famuli.*

Nec minus damnabuntur prælati mali qui ab illis qui treham frangunt, vel majora peccata committunt, fraudulenter pecuniam, scilicet aut viginti aut viginti sex solidos, aut marcham argenti, aut

plus aut minus accipiunt. Sic non accusator prælati reo stanti coram se dicit: Vah! qui trebam fregisti, vel tanta mala fecisti, fac mihi rectum; emenda trebam, da mihi fidejussores pro certo; non dicit ut satisfaciat Deo qui peccavit, sed dicit, ut sibi rectum faciat quem non offendit; at ipse accusatus, datis fidejussoribus, prælato aut pecuniam mutuo, juxta illius ad dictum ei dabit, aut districti iudicii sententia, aut excommunicationis illum prælatus damnabit. Heu! heu! res nimis dolosa! Pœnitentiam pro peccato non vult peccanti imponere, nec curat de ejus animæ salute, sed pecuniam dolosam et ultra quam credi fas est, anathematizatam in marsupio mittit, et animam in inferno recludit. Væ, væ talibus, fratres. Prælati iste ex illis est de quibus ait Dominus querimoniam faciens per prophetam: *Peccata populi mei comedunt, et ad iniquitates eorum sublevant manus suas* [Vulgata, *sublevant animas eorum*] (*Ose. iv, 8*). *Peccata populi*, dicitur, *comedunt*, qui taliter, ut prælati sumus, pecuniam a subjectis accipiunt. Peccata populi Dei mali iudices comedunt, qui recta iudicia pecunia subvertunt, vel qui pecuniam ab illis quos justificare non debent, parentes accipiunt. Ad iniquitates populi Dei sublevant manus suas mali prælati et mali iudices, qui gaudent cum aliquem subjectum suum reum scilicet inveniunt, quem accusare possint et pecuniam ab eo extorquere. Similiter quilibet præsul qui curam a quolibet sacerdote vel a tenente quemlibet honorem parva occasione aufert, et alteri pecunia accepta tribuit, damnatur. Sicut præsul hoc faciens vult ut a gradu suo minime deponatur, sic alium deponere parva occasione non debet, Domino dicente in Evangelio: *Quod tibi non vis fieri, alteri ne facias* (*Tob. iv, 16; Matth. vii, 12; Luc. vi, 3*).

Pravus usus de Gallia surrexit, qui non a priscis sanctis Patribus, nec a præsentibus est constitutus, et ideo ab omnibus Catholicis est radendus et abolendus. Surrexerunt quidam falsi hypocritæ dæmoniâ, sive clerici sive laici, religioso habitu induti, qui in itinere Virixbacensi, vel Jacobensi, vel Egidiano, vel Romano peregrinantibus sive alios quos incautos inveniunt, in remotis falsas tribuunt pœnitentias. Pergentes enim aliquando cum illis fuerunt in primis optima verba, enarrantes cunctis per ordinem omnia vitia; dehinc, unicuique illorum separati loquentes, in secretis interrogant singulos de conscientiis et peccatis perpetratis quibus illi mox ut confessi fuerint triginta missas, alteri tredecim pro quolibet peccato imponunt. Fac, inquit, triginta nummis triginta missas celebrari a talibus presbyteris qui nunquam stuprum fecerint, non carnem comederint, non proprium habuerint. Sed ille qui nescit quomodo invenire tales possit, triginta nummos, vel pretium illorum, illi qui dicit se inventurum illos tribuit. Non curat acceptor de peccatoris salute, sed pecuniam in marsupium mittit, et luxuriose expendit, et animam suam anathematizatam in inferno concludit. Huiusmodi rem multi sacerdotes Ecclesiæ faciunt, qui in figura duodecim apostolorum vel triginta numerorum, quibus Christus venditus, triginta nummos aut decem solum pro triginta missis, et vigilis ab aliquo sive defuncto, sive vivo, sua cupiditate petunt. Sicut Judas Dominum triginta nummis vendidit, sic et isti corpus Christi nummis triginta vendunt. O quam malum forum, quam pessimum lucrum! Isti sunt veritatis destructores, falsas pœnitentias imponentes, Christi corpus peccatoribus gratis dandum vendentes, falsi testes peccatorum animas in oreum mittentes, totam Simoniacam hæresim reparantes, cæci cæcos ducentes. Isti non solum sunt a prælatis ecclesiasticis destruendi, sed etiam a po-

A testatibus secularibus deprædandi. Sic et presbyter libidinosus, qui mulierem pœnitentiæ causa ad se venientem, provocat ad peccandum secum, libidinis suggestibus suis vel derisoris dictis, damnatur. Mulier illa similis est illi qui cum aquam ad puteum requirit, labitur in eo et moritur. Similis est etiam illi qui in deserto tramitem rectum requirit, et ursum in absconditis se devorantem invenit. Sacerdos ille similis illi qui in messe retia ad capiendam avem extendit, dum canit dulce venit avis mitissima et cadens in rete decipitur (82). Vidi in itinere Sancti Jacobi quemdam suspensum qui, antequam suspenderetur, peregrinantes ad pergendum ante auroram in capite cujuslibet vilæ provocare assuetus erat. Clamabat namque modo peregrinali, excelsa voce: *Deus, adjura, sancte Jacobe*. Cum itaque aliquis peregrinus egrediebatur ad pergendum cum eo, ibat simul parumper donec veniret in remotis unde socii sui aderant, cum quibus statim interficiebat deprædans eum. Huic plane presbyter similis est qui mulierem causa pœnitentiæ ad se venientem dictis libidinosus decepti. Hic est puteus in quem labitur de se bibens, ureus devorans agnum, leo transglutians ovem, latro viatorem perimens, cæcus cæcum ducens. Idcirco episcopis caute considerandum est ut talibus presbyteris castissimis potestatem dandi pœnitentias tribuant, qui non cupiditate, vel odio, vel amore, vel ignorantia, vel immunditia, sed auctoritate canonum, vel possibilitate pœnitentis onera pœnitentiæ legitimæ peccatoribus imponant. Aliter est pœnitentia de uno eodemque peccato danda infirmo, aliter sano, aliter clerico, aliter laico, aliter militi, aliter religioso, aliter iter facienti, aliter in loco stanti, aliter adulescenti, aliter viro, aliter mulieri. Postponamus ergo, fratres, malorum acta ne pereamus cum eis in perpetua pœna. Videat unusquisque ne cupiditatis causa subdolas pœnitentias tribuat; nec etiam propter missas gratis cantandas præcium damnationis suæ querat. Peccator quilibet non admonendus a sacerdote ut missas cantare faciat, sed presbyter ab ipso humiliter exorandus est, ut eam canat. Sacerdos invitus et non invitus eucharistiam debet facere; sed peccator ad missam non invitus pro peccatis vivorum et mortuorum oblationes bonorum suorum debet offerre. Festinemus igitur ad sanctorum apostolorum consortium quorum memoriam fecimus, bene vivendo, prædicando, ascendere, ut quorum vice fungimur in terris, eorum meritis et intercessionibus adjuti mereamur cum illis gaudere in coelis.

SERMO II.

IN PASSIONE S. JACOBI APOSTOLI.

Celebritatis sacratissimæ, fratres, B. Jacobi apostoli hodie nobis dies veneranda refulsit, quia votis et hymnis immolare Deo nos concedet sacrificium laudis, ut pius indultor nobis tribuat veniam qui apostolo suæ vitæ contulit palmam. Exstitit enim hic Jacobus, ut evangelica testatur historia, Zebedæi gnatus, Joannis evangelistæ germanus, Hispanorum decus, Gallæcianorum advocatus, vita beatus, virtute magnificus, charitate fervidus, opere venustus, eloquio luculentus. Quem divina providentia non solum in matris gremio consecrat, verum etiam ante mundi constitutionem prælegit, ut per eum huius mundi lumen ostenderet veritatis et Hispano populo daret pastorem pietatis. Hic Jacobus valde venerandus est, qui in præclara apostolorum curia primum tenens, primus eorum martyrio coronari meruit, scandere cælos, sceptrum victoriæ, coronam gloriæ et poli sedem primum possidere. Lucas in Actibus apostolorum (cap. xii) neminem illorum ante beatum Jacobum dicit obiisse, sed et postquam ejusdem narrat passionem, alii apostoli leguntur

(82) *Fistula dulce canit, volucrum dum decipit aucups.*

vixisse. Quapropter patet quia in apostolico choro residet primus martyrio laureatus. Christus est Dominus, qui munera sua dividit singulis prout vult, quique beato Stephano protomartyri martyrum in choro principatum dedit tenere in cœlis, et beatum Petrum apostolorum principem ob fidei meritum constituit in terris, ipse beato Jacobo dilecto suo per martyrii primum triumphum, inter apostolos primatum præbuit in cœlis. Ideoque tanto proximior est ei præ omnibus honorificatus in gloria, quanto ejus imitator fuit ante alios apostolos in passione. Cujus passionis solemnia sacro sancto die octavo Kal. Augustij cum vigilia et jejunio et octavis celebrare omnibus Ecclesiis non solum Gallæciæ, verum etiam totius orbis longe lateque generaliter præcipimus: ejusdemque electionem ac translationem tertia die Kalend. Januarii, qualiter electus est a Domino super mare Galilææ, et a Hierosolymis translatus in Gallæciam, ac etiam quinta de Nonas Octobris festum miraculorum ejus, qualiter hominem qui seipsum interfecit, suscitavit, cæteraque miracula fecit, prætulibusque cunctis in synodis suis et presbyteris in Ecclesiis viva voce hoc annuntiare. Et ut plebs cuncta cum universo clero ad Ecclesiam conveniat, operibusque a terrenis cesset, diesque illos in Christi laudibus expendat pulsantibus tintinnabulis tapetisque continuis, et palliis in basilica extensis, cantibus multiplicatis more festivo, hæc sacra colere solemnia non minus præcipimus. Et si aliqua basilica alicubi forte interdicta fuerit, ex Domini et apostoli parte, his diebus a nobis absolvitur, et audientium solemniter, gaudio ingenti in ea celebretur. Hoc modo hic solemnia colentibus succedunt præmia, qui illius expetunt beneficia, recusantibus tormenta. Merito igitur sic celebrent solemnia, quemadmodum apostolorum Petri et Pauli colunt celebra. Exsultat igitur Domino cœli curia immo dicis laudibus, letetur terra gaudiis cœlestibus his sacris solemnibus præcelsi apostoli Christi Jacobi; gratuletur fidelium Ecclesia ejus virtutibus decorata, resonet Deo jucunda laus, mens humana, patrocinii ejus illustrata. Illi nimirum oportet nos tota devotione laudem referre in terris, cui angeli honorificentiam exhibent in cœlis. Si omnes corporis mei artus verterentur in linguas, et humana resonarent voce, non sufficerent magnum Jacobum in Christo laudare. Quas ergo laudes illi dicam? qui mox ut vocem Domini secus mare Galilææ audivit, cunctis relictis, secutus est Redemptorem. Quis beatior illo qui propter Christum Herode devicto in fide constans ad passionis supplicia corpus suum tradidit? Quis præconia laudum ei digne quærat [b. quæst] patrare, qui Dei Natum in Patris claritate transfiguratum meruit videre: *Beati, inquit Dominus, oculi qui vident quæ vos videtis* (Luc. x, 25); aut quas etiam laudes fidelium turba ei impendat in terris, cui Dominus inter apostolos dedit primatum tenere in cœlis. Sicut enim quis ingressus agrum variis floribus affluentem, conspiciens florum plurimam varietatem, huc illucque circumfertur intuitu, ignoransque quidem quos ex his assumere eum oportuit, quos omnino deserere; sic ego hoc in pratium virtutum et miraculorum magni Jacobi ingressus, quid primum dicam ambigo. Desiderium tamen habeo cunctos decerpere flores ejus actuum, sed quia velut immensum pelagus habentur, a nobis compendiose non comprehenduntur. Cum enim excelsa intueor quæ ante Dominicam Ascensionem cum aliis asecis præsentem Domino egit, præcipuam dilectionem, quam cum eo Dominus habet, obstupesco. Cumque inspicio magna quæ post Spiritus sancti præclitum adventum per divinam gratiam operatus est, ante quam pateretur, paveo. Cum vero interioribus cordis mei excelsiora rememorantur inenarrabilia et incomprehensibilia miracula, quæ a die passus est usque ad hodiernum diem non solum in Gallæcia, verum etiam in omnibus gentibus quæ nomen ejus invocant, Deo

operante egit, imo quæ meis oculis aspexi, penam attonitus sum. Sed quoniam Evangelistarum auctoritas quæ de eodem in Evangeliiis habentur primum dicere me compellit, eadem narrando explanabo.

Veneremur omnes in Domino Jacobum Zebedæi Gallæciæ patronum, qui a Salvatore nostro Jesu Christo venerari meruit præ omnibus inter apostolos, vocatione et electione locum tenens tertius. Locum vero per electionem juxta Matthæum (x, 3) tenet tertium, quia, cum Saluator noster pertransisset secus mare Galilææ, primum vocavit Petrum et Andream, deinde progressus paululum vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi, et Joannem cum Zebedæo patre eorum resicientes retia sua, et vocavit eos dicens: *Venite, sequimini me, et faciam vos piscatores hominum* (Matth. iv, 19). O mira Redemptoris clementia! Ex inductis fecit doctos, ex perversis bonos, ex fatuis peritos, ex piscatoribus predicatores claros. O magnum Salvatoris mysterium, o admirabile premium, per quod piscatores piscium effici meruerunt piscatores animarum! quod cum B. Jacobus et Joannes piscati fuerunt a Jesu, nos rursus sua prædicatione piscantur in rete fidei. Ipsi apostoli qui piscati fuerunt a Salvatore, ipsi nos piscati sunt extrahentes de salis aquis, ubi capta sunt draconis. Hos enim piscatores generis humani Reparator ante Nati sui Incarnationem, populis in hujus sæculi mari periclitantibus promisit per Jeremiam prophetam, dicens: *Ecce ego mittam ad vos piscatores multos* (Jer. xvi, 16). Merito Natus et vocavit ad se, et misit ad prædicandum animas quas Pater prælegerat. Felices ergo apostoli qui magistrum tantum præsentem sequebantur, felices qui poterant sole præsentem lucere, felices quibus dictum est: *Sequimini me* (Matth. iv, 19); et statim dimisso patre et rete et navicula secuti sunt Salvatorem. Sequuntur Dominum non solum passibus pedum, sed imitatione bonorum operum. Jure ergo Dominum consequuntur, qui eum et passibus pedum et imitatione bonorum actuum sequuntur. Fides vera nescit affectum rerum temporalium, nescit consanguinitatem, ignorat patris et matris naturam, denegat recusationis causam. Denique scriptum est in veteri lege: *Qui dixerunt patri suo et matri suæ: Non novite; et fratribus suis: Ignoro vos, si custodiere eloquium et pactum meum servaverit, dicit Dominus* (Deut. xxxiii). Isti fratres, quibus servimus proprio Christo dicunt patri, aiunt matri, inquit fratribus, sororibus, filiis, amicis omnique affectui, Non novimus vos. Vultis ut sciamus vos, credite in Patrem nostrum et incipiemus vos de Patre habere fratres. Non novimus patrem, non novimus matrem, unus est enim Pater qui nos genuit, nos agnoscimus Patrem, vultis et vos cognoscamus, et vos cognoscite verum Patrem, ut simus omnes fratres.

Felices ergo apostoli, felices et secundum sæculum. Jacobus enim et Joannes si parentes suos non contempsissent, non de illis hodie in mundo tot Ecclesiæ personarent; nisi contempsissent patrem suum Jacobum et Joannes, ego ignorarem magistros: parva tamen dimisere et magna invenerunt; terrenum patrem reliquere, et cœlestem invenerunt, in quo omnium credentium patres exsistunt. Terrenam patris potestatem contempserunt, sed ligandi atque solvendi potestatem, accepere. Terrenam hæreditatem contempserunt, sed cœlorum hæredes efficiuntur. In uno viculo domum suam reliquere; in toto orbe Ecclesiarum principes facti. Notos et affines contempserunt, sed fratres et notos in omni mundo generarunt. Cuncta terrena reliquere, et cuncta cœlestia invenerunt. Si ergo cuncta dimiserunt, sibi que nihil retinuerunt, quid de nobis erit qui parva dimisimus et omnia possidemus? imo possidemus animo ea quæ non habemus, tanquam ea quæ habemus. Jacobus et Joannes nisi contempsissent carnalia, non haberent spiritualia; sic et nos minime habebimus cœlestia nisi dimittamus carna-

lia. Cuncta dimiserunt et cuncta prospera invenerunt. Nihil illis etiam temporaliter defuit, quia cunctorum bonorum largitorem secum habuerunt. Sic quippe his qui cuncta dereliquerunt nihil deerit, si Deum secum habuerint, ipso testante qui discipulos suos interrogavit dicens: *Quando misit vos sine pera et sacco et calceamentis, nunquid defuit vobis? At illi dixere: Nihil* (Luc. xxii, 35). Et alibi ipse dixit: *Querite primum regnum Dei et omnia adjicientur vobis* (Matth. vi, 33). Ipse enim Dominus fecit cuncta, ipsius est mundus, ille creavit omnia, qui eum habet et sua. Qui tantum habet thesaurum nihil deest ei. *Spera in Domino, sicut dicit Psalmographus, et fac bonitatem, et inhabitabit terram, et pascetis in divitiis ejus* (Psal. xxxvi, 3); in divitiis, id est epulis ejus. Et alibi: *Jaeta cogitatum tuum* [Vulgata curam tuam] *in Domino, et ipse te enutriet* (Psal. lrv, 23). Nihil ergo sollicitet Christianum, non cogitet de die crastina. *Sufficit enim diei malitia sua*. Laudemus ergo Dominum Salvatorem nostrum, qui germanos Jacobum et Joannem de mundo elegit, et in regno suo letari facit. Hæc est vera fraternitas quæ inter mundanas varietates violari nequivit, sed relicti omnibus sequitur velociter felicia Redemptoris vestigia. Contemnendo terrena pervenerunt ad regna cælestia, fratres fuere in terris, et fratres inveniuntur in cælis: fratres in terreno patre, et fratres inventi sunt in cælesti Patre. Isti sunt vere fratres, quos elegit Dominus *in charitate non facta*, et tribuit eis regna cælestia, quorum doctrinis niteat Ecclesia ut sol et luna. Ut sol quidem fulget, in contemplativis; ut luna, in activis. Bina sunt etiam antæ cælestis luminaria, duoque coram Deo candelabra radiantia, quorum lux nunquam desinit in sæcula. Nimirum unus martyrio purpuratus, alter vero confessione candidatus. Quia quos Dominus *vocavit, hos et justificavit; et quos justificavit illos et magnificavit* [Vulg. glorificavit] (Rom. viii, 30), vere magnificavit illos in cælestibus, quia *nimis honorificati sunt amici tui, Deus* (Psal. cxxxviii, 7). Hunc itaque Jacobum et Joannem fratrem ejus Redemptor, dum esset in monte, nomina aptissima discipulis imponens, Marco narrante, *vocavit Boanerges quod est filii tonitru* (Marc. iii, 17); quia sicut tonitru voces resonant in terra et faciunt eam tremere, sic omnis mundus resonuit et contremuit vocibus illorum, dum illi prædicaverunt ubique Domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis (Marc. xvi, 20). Huic vero Jacobo tantam Dominus contulit gratiam, ut supra montem Thabor venerandum corpus suum in gloria Patris transfiguratum demonstraret (Matth. xvii, Marc. ix, Luc. ix). Contempsit enim Jacobus dilectus Domini, testibus astantibus Petro et Joanne cum eo, Dominicam faciem, sicut sol resplendentem, et vestem ejus velut nix micantem, et Patrem cum eo audivit loquentem ac dicentem: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: ipsum audite* (Matth. xvii, v). Et vidit cum eo duos prophetas loquentes, Moysen videlicet et Eliam: quorum unus ante multa tempora obierat, alter in cælum raptus fuit. O mira res! vivi apparere qui jam inter mortuos computabantur. Transfiguratio Salvatoris nostri typice formam resurrectionis futuræ et speciem perennis vitæ manifestat. Facies enim Domini, quæ velut Titan splenduit, sanctorum gloriam incomparabilem et letitiam ineffabilem, quam in ultima die accepturi sunt, designat. Unde Scriptura ait: *Iusti fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum* (Matth. xiii, 43). Vestimentum ejus, quod tanquam nix emicuit, corporis immortalitatem, quam in resurrectione accepturi sumus, demonstrat. Unde Paulus: *Oportet, inquit, corruptibile hoc induere incorruptionem, et mortale hoc induere immortalitatem* (I Cor. xv, 43). Velut lux per Moysen designatur, et prophetia per Eliam ostenditur; et per tres discipulos novæ gratiæ, quæ per Trinitatis fidem tenetur. Igitur

A inter duos vates, tresque discipulos, ut sol splendens clementissimus Redemptor noster transfiguratus apparere voluit, ut vere divinitatis et assumptæ humanitatis suæ lex vetus et prophetia et Evangelium in mundo perhiberent testimonium: ut *in ore duorum vel trium testium staret omne verbum* (Matth. xviii, 16), illud videlicet Verbum, quod caro factum est, et habitavit in nobis (Joan. i, 14), huic etiam omnes prophetæ testimonium perhibent (Act. x, 43). Thabor, quod lumen veniens interpretatur, ad quam discipulos suos de valle collium Dominus eduxit, ipsum Dei unigenitum, lumen æternum in tempore judicii venturum insinuat, qui electos suos de corruptione ad incorruptionem, de mortalitate ad immortalitatem, de infimis ad polorum celsitudinem educet, et lumine vultus sui faciet letari in futura resurrectione: quam B. Jacobus aspexit typice in eodem monte. O quam beati oculi, qui omnium sanctorum Redemptorem in splendore Patris transfiguratum viderunt! O meritum sublime trium, quibus illa videre contigit in mundo quæ non sunt credita mundo. O Isaïæ vaticinium, *non caligabunt oculi videntium Dominum* (Isa. xxxii, 3). Sciendum præterea quod in monte illo, loco scilicet quo Dominus transfiguratus est, basilicam miro opere in nomine S. Salvatoris ob memoriam transfigurationis illius, Christiana religione crescente, fidelis plebs fabricavit, monasticæ regulæ in ea cultores instituit. Tradunt etiam incolæ illius montis quod tantus splendor transfigurationis diesupra montem illum emicuit, ut lapis, qui ante niger erat, in eo usque ad hodiernum diem albus in modum alabastrum apparuit. Ex quo lapide loci illius habitatores modicas limis ferreas cruces faciunt, quas peregrinantes illa loca sacrosancta visitantes ab eis accipiunt, et ob testimonium Dominicæ transfigurationis eas proprio collo suspensas ad propria remeantes secum deferunt diligenter. Et quanto magis adhuc opus scinditur, tanto magis usque ad anni caput augmentari perhibetur. Ex vino vero in quo crux ejusdem lapidis elixatur, multi collinitii sanantur. Felix nimium et Deo gratus, et omni etiam laude dignissimus Jacobus, cui Pater de cælis mundi Salvatorem adhuc mortalem in patris munere transfiguratum ostendere voluit, quod aut propheta aut patriarcha olim cernere nequivit.

Felix qui meruit promissum cernere Christum.

Quapropter gratia præcipui amoris a Domino valde honorari promeruit. Dum enim amator æternus, Redemptor piissimus, ac Salvator noster suscitarat filiam archisynagogi, in ædes non admisit quemquam sequi se, secundum Marcum (v, 37), ad videndum miraculum, nisi hunc Jacobum una cum duobus asseclis. Quia ipse qui novit bonos in æternam requiem secum introducere, et ingratos a se prohibere, ipse etiam dignatus est charo suo istud miraculum ostendere. O ineffabilem Salvatoris gratiam! o ejus operationem venerandam! per quam mundi sigulus, per quam vas gemina nece ante fractum B. Jacobo ostendit restauratum. Deinde hic Jacobus miro modo illud excellentissimum donum a Domino una cum fratre suo Joanne quesivit, quod nemo discipulorum aliorum aut prophetarum ante vel post petere ausus fuit, sicut Mattheus ait, quia accessit ad Jesum mater filiorum Zebedæi cum filiis suis Jacobo et Joanne, adorans et petens ab eo, ut unus ad dexteram et alius ad sinistram sederet: possent in gloria ipsius (Matth. xx, 20). Sciendum vero quod filii Zebedæi sedium Christi dignitate acceperrunt, sed non illa discretionem qua mater petebat, ut unus ad lævam illius in regno ejus, et alius ad dexteram sederet: quia nullus in cælesti regno ad lævam sessurus dicitur, cum in extremo examine ad Christi dexteram cuncti electi futuri esse legantur (Matth. xxv, 33). Impossibile enim videtur ut aliquis inter Patrem et Filium sedeat, cum idem Filius ad Patris dexteram, et Pater ad Filii lævam

resideat. Sic et B. Lucas in Actuum apostolorum A codice testatur (Act. 1, 4): *Dominus quidem Jesus*, inquit Marcus (xvi, 19), *postquam locutus est discipulis suis, assumptus est in cælum, et sedet a dextris Dei*. Sed si mystico sensu vult intelligi læva Christi et dextera, constat illos ad lævam ejus et dexteram sedisse, per sedem vero Christi læva hoc in loco præsens vita, et per sedem ejus dextera mystice intelligitur æterna vita. Sic enim scriptum est: *Longitudo dierum in dextera ejus, et in sinistra illius divitiæ et gloria* (Prov. iii, 16). In sede Christi lævæ sedet quicumque fidelem populum in præsentī vita dignè regere studet. In sede ejus dextera sedet quisquis in æterna vita locum quietudinis tenet. Filii ergo Zebedæi Jacobus et Joannes temporaliter ad lævam Christi ambo sederunt, cum in præsentī vita fidelibus populis regendis apostolico præsiderent regimine. In illo videlicet almæ Ecclesiæ regno, de quo ipsa Veritas dixit: *Regnum Dei intra vos est* (Luc. xvii, 21). Per regnum enim Dei Ecclesia intelligitur. **B** *Mittet Filius hominis angelos suos, et colligent de regno ejus omnia scandala* (Matth. xiii, 41). Ad dexteram igitur Christi, id est in æterna beatitudine, cum cæteris apostolis noster Jacobus et Joannes cupitam Dominicam faciem cernentes sedere testantur. Unde venturi cum illo omnium sæculorum iudices die ultimæ dieuntur. Sed quia diximus quæter ad Christi lævam et dexteram sedeant, quid eorum mater, quid ipsi filii, quidve Zebedæus significet videamus. Mystice hæc mater venerabilis præsentem designat Ecclesiam, quæ sanctæ regenerationis lavacro duorum filiorum, id est duorum populorum, Judæorum scilicet et gentilium, genitrix existit, pro quibus accedens ad Dominum oravit in Psalmo, dicens: *A finibus terræ ad te clamant: dum anxietetur cor meum in petra exaltasti me* (Psal. lx, 2). Populi Judaici Ecclesia genitrix existit, quoniam multi ex eo olim ad Christi fidem venerunt, quorum Paulus fuit, qui sedem Christi lævæ fidelem populum præteritum, præsentem et futurum epistoliarum suarum doctrinis regendo tenet. Populi item gentium mater est Ecclesia, multi enim ex eo ad Dominicam fidem olim per baptismum conversi sunt, quorum hi duo cæterique multi fuerunt. His ergo filiis alma mater Ecclesia sedem lævæ Dominicæ a Christo impetravit, dum ex eis præsules et sacerdotes ad regendum populum fidelem in præsentī vita sibi constituit. Sedem vero Dominicæ dexterae illis adeo impetravit, quia filios quos per baptismi gratiam regeneraverit, per fidei et operationis bonæ conscientiam in cælesti beatitudine consendere facit. Cujus sponsus est Zebedæus, qui interpretatur *hostia Domini*, sive *relinquens fugitivum diabolum*. Illum vero Ecclesiæ sponsus hoc in loco designans, qui semetipsum hostiam vivam obtulit Deo Patri in ara crucis pro nostris facinoribus; quæ etiam diabolum fugitivum ac superbum reliquit, quando a consortio honorum angelorum eum sequestravit, et apparens in carne de mundo ejecit, dicens: *Nunc princeps hujus mundi ejicietur foras* (Joan. xii, 31). hic vero Zebedæus cum in mala significatione ponitur *relinquens fugitivus diabolum* interpretatur; cum autem in bona, ut in hoc loco, ponitur tunc, mutata interpretatione Zebedæus *relinquens fugitivum diabolum* interpretatur. Filius hujus sponsi est Joannes, qui *gratia Dei* interpretatur, illos typice designans qui acceptam baptismatis gratiam usque ad extremum vitæ suæ bonis actibus conservant, in quibus etiam tanta Dei gratia abundat, ut non solum semetipsos ad cælestia sublevent, verum etiam alios admonendo atque bene operando inflamment. Hujus etiam sponsi filius est Jacobus magnus, qui interpretatur *supplantator*, et *consolator*. Nam Jacob *supplantator* dicitur; huius addita aspiratione, ut in Job scribitur, huius *consolator* interpretatur. Igitur *supplantator* et *consolator* pulchre Jacobus dicitur, quia quos olim sua prædicatione a vitis supplantavit, A consolatione Spiritus sancti, per impositionem manuum suarum hos in fide Christi confirmavit. Nunc vero se toto corde invocantes, et sedulos suis precibus et præsidii coram Deo visus est supplantare a malis. Et quos supplantat a vitis, hos corroborat per eandem Spiritus sancti consolationem in virtutibus sacris. Et sicut agricola aut hortulanus superfluas eradicat herbas de horto suo, plantando bonas, sic beatus Christicola Jacobus de agro sanctæ Ecclesiæ spinas et vepres vitiorum sua prædicatione omnino amputavit, inserendo rosas et lilia virtutum: illos figurate designans qui carnis delicta penitendo atque bene operando supplantant. Sed notandum quod desiderantibus cunctis regnum Dei, necesse est habere hos duos filios Zebedæi, quia, nisi unusquisque nostrum hos duos fratres secum habuerimus, polorum regnum minime possidebit. Nisi enim *gratiam Dei* habuerimus, et vitia nostra *supplantaverimus*, perennem vitam minime habebimus. Gratiam Dei manentem in nobis habemus Joannem; supplantando carnis vitia habemus et Jacobum. In his vero duobus fratribus designantur omnes sancti qui fore ab exordio mundi usque in hodiernum diem. Cuncti gratiam Dei habuerunt, cuncti delicta carnis suæ supplantaverunt: sed videndum quia prius expedit nobis habere Jacobum, deinde Joannem, qui nisi prius vitia a nobis supplantaverimus, gratiam Dei minime habebimus, Salomone dicente: *Spiritus enim sanctus disciplinae effugiet fictum* (Sap. 1, 5). Prius ergo crimina carnis debemus supplantare, ut gratiam Dei mereamur possidere. Primum enim Jacobus sua supplantatione cordium nostrorum emundat fana; deinde Joannes exornat divina gratia. Emundet itaque Jacobus templum cordis nostri, ut inhabitet in eo gratia Dei. Quod igitur Joannes inter cæteros magis a Domino dilectus fuisse describitur, et a carnis pollutione atque a persecutione gladii alienus dignoscitur, significat contemplativam vitam a Domino esse dilectam, et a carnis corruptione alienam, atque inter adversa tranquillam. Quod et beatus Jacobus supplantator vitiorum et martirio laureatus fuisse legitur, designat activam vitam debere vitia a se prohibendo supplantare, et præsentis vitæ adversa tolerare, quatenus contemplationi conjuncta valeat coronari. Activa enim vita aliquando tranquillitate, aliquando adversitate utitur, sed contemplativa vita in tranquillitate magis quam ea habetur; hoc est quod Dominus testatur, ubi ad Martham ministrantem loquitur activam vitam designando dicens: *Martha, Martha, sollicita es et turbaris erga plurima* (Luc. x, 41); et mox contemplativam vitam significat, dicens: *Maria optimam partem elegit sibi quæ non auferetur ab ea* (ibid.). Quæ parte videlicet electa ac cupita et nos perfrui mereamur quatenus una cum beato Jacobo, cujus vota celebramus solemniter, in cælestibus regnis gaudere possimus, præstante Domino Jesu Christo, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per infinita sæcula sæculorum. Amen.

SERMO III.

IN EADEM SOLEMNITATE.

Spirituali igitur jucunditate, dilectissimi fratres, salutem in Domino hac sacra die præcellentissimi apostoli Jacobi Zebedæi, Gallæciæ patroni, cui Christus condoluit in passione sua, velut charus caro suo mortem carnis suæ ostendens ei, et dices: *Tristis est anima mea usque ad mortem* (Matth. xxvi, 38). Non in morte tamen tristis fuit Dominus, sed usque ad mortem, quia non dixit, *Tristis est anima mea in morte, sed usque ad mortem*. Usque ad mortem fuit tristis, quia qui corpus humanum suscepit, omnia debuit subire quæ corporis sunt, ut esuriret, sitiret, angeretur, contristaretur, divinitas anime ejus commutari per hos nescit affectus. In morte non fuit tristis: nam qui sponte de sinu Patris et humanum genus redimeret carne indutus advenit,

ipse mortem in ligno crucis libenter pro nobis subit. Unde Isaias : *Oblatus est, inquit, quia ipse voluit (Isa. LIII, 7)*; et : *Dolores nostros ipse portavit (ibid., 4)*. Sed notandum est quoque quod ultimum convivium Dominus cum B. Jacobo ab mare Tiberiadia post resurrectionem suam habuisse describitur, propter nimiam charitatem qua eum diligebat, astantibus cum eo Petro et Thoma, Nathanaele et Joanne, aliisque duobus. O vere felicem virum et Deo amabilem, cui Salvator venerabilis tantam conferre dignatus est gratiam, ut cum eo novissime comederet, et colloquium haberet! Quid est ergo quod cum septem clientibus Dominus ultimum convivium celebrat? quia eos tantummodo qui sepliformis gratiæ Spiritu pleni sunt futuros secum in æterna refectione denuntiat. Cesset ergo unusquisque nostrum a malo et faciat bonum ut Spiritus sancti gratiam habere valeat, quatenus in æterna refectione cum Domino refecti possit. *Quia si quis Spiritum Dei non habet, hic non est ejus (Rom. VIII, 9)*. Denique cum post adventum Spiritus sancti apostolus Christi Jacobus in Judæa prædicaret verbum Dei et resurrectionis Domini nostri Jesu Christi testimonium redderet, signa multa et miracula faceret, innumera- biles populorum cohortes ad fidem convertit. Pergente itaque eo atque evangelizante verbum salutis omnibus gentibus, nullus est qui ediscere queat quot gentilium millia conversi sunt eo in tempore ad Christum; sed et cæcis reddebat visum, claudis gressum, surdis auditum, mutis colloquium, mortuis vitam, et ab omnibus generibus morborum ad Christi laudem et gloriam gentes curabat, omniumque corda gentilium arida, divini verbi fervore intus accendebat, sequens monita Magistri sui dicens : *Infirmos curate, mortuos suscite, leprosos mundate, demones ejicite (Matth. III, 15)*. Et alibi : *Qui credit, inquit, in me, opera quæ ego facio et ipse faciet (Joan. XIV, 12)*. Non enim aliquibus medicamentis vel electuariis, vel confectionibus, vel syrups, vel diversis emplastris, vel potionibus, vel solutionibus, vel vomitibus, vel cæteris medicorum antidotis, sed sola Dei gratia sibi a Deo impetrata multos languidos, videlicet leprosos, phreneticos, maniosos, scabiosos, paralyticos, arthropiticos, phlegmaticos, febricitantes, cephalalgicos, enervementos, potagricos, stranguriosos, calculosos, hepaticos, fistulosos, phthisicos, dysenteriacos, a serpentibus læsos, ictericos, lunaticos, stomaticos, reumosos, amentes, epistrosos, albuginosos, multisque morbis dolentes sanitati integræ clementissimus apostolus restituit. Non geram fortissimam, aut triferam Alexandrinam, aut Saracenicam, aut triferam magnam, aut geram pigram aut geram rufinam, aut geram paulinam, aut apostolicam, aut geraldodion, aut adrianam, aut aliquam potionem illis adhibuit, sed divinam gratiam desuper datam effudit. Melancholia enim aut cholera rabea, aut nigra, aut phlegma, aut sanguis nullatenus nocere prævaluit, ubi ejus virtus potentissima adfuit. Melius hic generi humano medicinæ divinæ studiis subvenit salutaribus quam Hippocrates, aut Dioscorides, aut Galenus, aut Macer, aut Vindicianus, aut Serenus, aut cæteri medici physicæ artis actibus. Hippocrates enim ejusque sequaces, humano tantum corpori profuit; hic vero corpori animæque divinitus prævaluit. Nulla valet penna describere quantas virtutes, quantaque signa et prodigia Christus per eum gentibus demonstravit. Exiguo tempore post Christi passionem vixit, sed multum populum acquisivit. Erat enim forma pulcherrimus, specie decorus, statura procerus, corpore castus, mente devotus, aspectu amabilis, prudentia præditus, temperantia clarus, interia fortitudine firmus, longanimitate assiduus, patientia robustus, humilitate mansuetus, charitate sollicitus, spe longanimus, vigiliis sobrius, oratione assiduus, doctrina benignus, sermone verissimus, locutione cautus, consilio prudentissimus, in nulla mundi compede cateuatus, in

A egenorum largitate diffusus, in obsequiis servorum Dei paratus, in adversis more sinapæ fortissimus, in temperatione tutissimus, in hospitalitate lætissimus, inter opprobria securus, inter odia beneficus. Non enim poterat in eo invenire humani generis inimicus vel quod fraude deciperet, vel quod simulatione offuscaret. Quid plura loquendo immoror? In omni conversatione sua quasi lucifer inter astra refulgens instar magnæ lampadis micabat. Quoniam Rex regum Christus hunc elegerat militem, quem quasi agnum mansuetissimum contra immanissimas bestiarum direxerat legiones. *Ecce, inquit, ego mitto vos sicut agnos inter lupos (Matth. X, 16)*, sicque vir Dei in Spiritu sancto strenuus, bellator fortissimus, miles legitimus, signifer egregius, scuto fidei protectus, lorica justitiæ indutus, gladio verbi Dei fortiter ac cinctus, galea salutis coopertus, in præparatione Evangelii pacis calciatus (*Ephes. VI, 16*), in prælium publicum contra hostem antiquum processit, omnia tela ejus nequissima contrivit, aeriasque potestates debellavit, et homines adeo Christi virtute de manu mortis eripuit, et spolia multo victo hoste in Christi Ecclesia reportavit, tam metuendus humani generis inimico quam generi humano pernecessarius, utpote qui non suæ tantum animæ sed multarum per Christum fuit redemptor : cujus non tantum est quæ ab eo gesta sunt narrare miracula, quantum agnoscere miraculorum virtutem, quæ celesti regi in diebus suis multum populum acquisivit. O venerabilem Christi apostolum! o virum mirabilem, pietate redundantem, misericordia affluentem, charitate pol- lentem! Hic enim est verus Dei cultor, qui Christi Ecclesiam sanguine suo plantavit, magna humilitate ornavit, vera charitate excoluit, verbi prædicatione plantavit, superno perpetuæ salutis rore irrigavit. Inde divina clementia per ejus irrigationem in populis plurima fidei dedit incrementa. Hic vero non solum in Hierosolymitanis partibus per prædicationis lumina vel pietatis opera clarus effulsit, verum etiam ut lucifer æquoreos Oceani campos transiliens pro Eoo diurni luminis, nocturnas suo exortu discutit umbras, sic ejus fama exteras nationes et regiones illuminabat gratia miraculorum huc illucque percurren- te, ut toto orbe ejus gloria usque in hodiernum diem militaret. De cujus virtutibus et exhortationibus heatus Fortunatus, versificator egregius, Christi confessor et præsul, cecinit dicens :

*Cultoris Domini toto sonus exiit orbe :
Nec locus est ubi se gloria celsa neget.
Nobilis antiquo veniens de germine patrum ;
Sed magis in Christo nobilior merito.
Culmen honoratum, decus alnum, lumen optimum.
Laudibus in cujus militat omne decus.
Fons generis, tutor patriæ, correptio plebis,
Eloquii flumen, fons salis, unda loquax.
Immaculata Deo conservans membra pudore
Hunc quod pro meritis vexit ad astra fides.
Pectore sub cujus regnans patientia victrix
Fluctibus in tantis anchora sensus erat.
Felle carens, animo placidus, dulcedine pastus,
Offensus nescit ira ferre vices.
Dulcis in eloquio, placidus moderamine sacro :
In cujus sensu perdidit ira locum.
Alterius motus patienti pectore vicit :
Quod levitas læsit, hic gravitate tulit.
Templorum cultor recreans modulamine cives,
Vulneribus patriæ fida medela fuit.
Vincula corporei dissolvere carceris optans,
Plenus ut Domino se sociaret homo.
Qui dat mundanis miracula plurima terris :
Unde magis populis unicus exstat amor.
Ostendens verbis, addens miracula factis :
Ut quod sermo daret, consequeretur opus.
Gentiles docet hic, Judæos increpat idem,
Fructificansque Deo seminat orbe fidem.*

*In ramis hæresis (83), fidei pia germina fixit.
 Quodque oleaster erat, pinguis oliva viret.
 Quæ stetit exilis viduatis frondibus arbos,
 Jam paritura cibum floret honore novo.
 Imponenda focus sine spe ficulnea tristis,
 Præparat ad fructum stercore culta sinum.
 Palmittis uva tremens avium laceranda rapinis,
 Hoc custode bono non peritura latet (84).
 Rebus apostolicis direxit vinitor antes (85)
 Arva ligone movens, falce flagella premens.
 Ex agro Domini labruscum excidit inertem,
 Atque racemus adest, quod fuit ante frutex.
 De satione Dei sizaria vulsit amara,
 Surgit et æqualis latificata seges.
 Pastoris studio circum sua septa recurrens,
 Ne lupus intret oves, servat amore greges.
 Supportante manu trahit ipse ad pabula Christi
 Montibus instabilem ne voret error ovem.
 Cujus vox resuens plebi de fonte salubri,
 Ut bibat aure fidem, porrigit ore salem.
 Nosti (86) damna quidem, Domino pia vota paravit:
 Et commissa sibi dupla talenta refert.
 Vocem divinum spectans (87) operarius almus,
 Ut sibi dicatur : « Servule, perge, bone :
 Quando fidelis enim nihil supra pauca fuisti,
 Supra multa nimis constituendus eris.
 Ecce tui Domini modo gaudia lætior intra,
 Proque labore brevi magna parata tibi. »*

Cujus ingentem probitatem Sapiens describens inter cætera dixit : *In medio magnatorum ministrabit, et in conspectu præsidis apparebit, et in terra alienarum gentium transibit (88)*. Bona enim et mala in omnibus tentabit (Eccl., xxxix, 4). In medio magnatorum beatus Jacobus ministrabit, quoniam regum et principum cordibus æternæ vitæ cibaria salubria sua prædicatione subministravit. In conspectu præsidis apparuit, quoniam coram Herode rege Dei verbum intrepidus prædicavit. In terra alienarum gentium transivit, quoniam ab Hierosolyma usque ad Gallæciam nomen Dominicum divulgavit. Bona et mala in omnibus tentavit, quia in Judaico et gentili populo doctrinam evangelicam inseruit, et hæreticam pravitatem reseravit, sic enim præcepit illi Dominus per hebraum prophetam, dicens : *Posui te in lumen gentibus, ut sis in salutem usque ad extremum terræ (Isa. xlix, 6)*. In lumen gentibus a Domino beatus Jacobus ponitur, quoniam, expulsis peccatorum tenebris, gentem sua prædicatione ad veræ fidei lumen adduxit. In salutem usque ad extremum terræ fuit, quoniam illum qui salus totius populi est usque ad marinas insulas extremas suo sermone notum fecit. Sic Dominus per prophetam Joelem pollicitus est olim gentibus, dicens : *Exsultate, filie Sion, et lætamini in Domino Deo vestro, quia dedit vobis doctorem justitiæ, et descendere faciet ad vos imbrem matutinum et serotinum sicut in principio (Joel., ii, 23)*. Tunc exsultant filie Sion in Domino, id est, sanctæ Ecclesiæ per bonam operationem et divinam speculationem in Christo lætantur. Doctor justitiæ beatus Jacobus datus filiabus Sion fuit, quoniam justæ fidei viam per quam ad regnum cælorum irent, filii Ecclesiæ divino sermone patefecit. Descendere gratiosum imbrem matutinum ad eos fecit, quoniam gratia Dei Spiritus ad ipsius prædicationis vocem, ut auditores inflammaret, descendendit. *Matutinum imbrem* propheta Spiritum sanctum vocat, quia sicut iuber matutinus terram ne solis calor nimius semina

A corruptat, humidam reddit, sic mentes auditorum verbum Dei, et Spiritus almus, ne divini sermonis semina tentatio dæmoniaca atque vitiosa varietas et callida dissipet, munit. *Serotinum imbrem* Spiritum Dominicum propheta appellat, quoniam velut ros serotinus cultam tellurem et incultam infundit, sed cultam tantum germinare facit, sic Spiritus almus, quamvis omnes anhelet, tamen in bonis perseverat et fructificat. Ait enim ipse Dominus alibi per prophetam : *Super quem requiescit Spiritus meus nisi super humilem et quietum et tementem verba mea (Isai. lxxi, sec. LXX)*. Principium propheta Deum Patrem vocat, quia cuncta in eo sumpsere initium et tandem accipient finem. *Ego principium*, inquit ipse, qui et loquor vobis (Joan. viii, 25). Beatus igitur Jacobus ad filias Sion imbrem descendere in principio fecit, quoniam Spiritum sanctum esse in Patre et Filio prædicando Ecclesiæ filiis ostendit. Implens illud Isaie dicentis : *Posuit Dominus os meum quasi gladium acutum (Isa. xlix, 2)*. Acutus gladius ad dexteram et lævam velociter scindit, sic bonos salvandos ad venturi iudicis dexteram, et malos damnandos ad lævam venturos judicavit. Item Isaias ibidem ait : *Et posuit me sicut sagittam electam, vel, occultam*. Illa profecto sagitta est occulta, quæ hostem citius interficit emissa. Et quia tria sunt in sagitta penetrabilia, videlicet ferrum, lignum rectum, pluma dirigens, sagitta Trinitatem et unitatem Dominicam ostendit. *Sagitta* itaque electa beatus Jacobus fuit, quoniam sicut vellos sagitta trahentis eam adversarium interficit, sic Trinitatem et unitatem Dominicam prædicando generis humani inimicum in hominibus peremit, et vitiorum aggeres destruxit. Rursumque propheta ait : *In pharetra sua abscondit me (Isa. lxxix, 2)*. Pharetra typice est intemerata Virginitas beatæ Mariæ uterus, in quo sagitta electa, id est Dei Filius, unus cum Patre et Spiritu sancto Deus latuit. Sagitta in pharetra est abscondita, quia divinitas in humanitate est hospitata. In ea namque habitavit plenitudo totius divinitatis corporaliter (Coloss. ii, 9). In pharetra ergo sua Dominus B. Jacobum abscondit, quia in conversatione suæ humanitatis benignis doctrinis illum imbuit. Dixitque et rursum per prophetam : *Longos fuc funiculos tuos, et clavos tuos consolida : ad dexteram enim et lævam penetrabis, et semen tuum gentes hæreditabit (Isa. liv, 2)*. Per funiculos quippe, quibus artifices duas res quaslibet dissidentes alligare simul solent Dominica præcepta designantur quibus Deus et homo per bonorum operum exhibitionem simul alligantur.

Inter Deum et hominem per protoplasti delictum olim facta fuit discordia, sed per Dominicorum preceptorum exercitationem facta est concordia. Funiculos igitur suos apostolus longos fecit, quia a Jæda usque ad Mediterraneum mare sive occidentale doctrinas evangelicas extendit. Clavos suos consolidavit, quoniam catholicæ fidei monita hominum cordibus infixit. Ad dexteram et lævam penetravit, quia electis bonorum operum suorum remuneratio, cælestem, et reprobis extremi examinis terrorem pronuntiavit. Et semen ejus gentes hæreditavit, quoniam fideles populos per prædicationem suam secum regni cælestis hæredes fecit. Sicut sol diei obscuritates, et luna noctis tenebras illuminat, sic sancta doctrinis effulsit Ecclesia. Quemadmodum arcus diversis coloribus refulgens inter nebulas cæci, sic inter adversa ferorum gentium ac Jædeorum diver-

(83) Forte, *Hæresis in ramis*, ex l. v Fortunati, Car. i sequentis; at superiores versus non sunt editi, ne in Moguntina quidem ultima Christ. Broveri Soc. Jesu editione; sed hos B. Martino Dumiensis attribuit. Et distichon prius lib. i, Car. 9, legitur.

(84) Chr. Brow. emendat : *non perit uva lacu*.

(85) Virgilianum illud respexit 2 Georg. :

Jam canit extremos effectus vinitor antes.

Ubi Servius : « *Anes*, extremi vinearum ordines, aut maceræ, quibus vineta clauduntur. »

(86) Al., *Hosti*.

(87) Al., leg. : *Vocem evangelicam expectans*.

(88) In vulgata : *in terram alienigenarum gentium vertransiet*.

sis virtutibus fervens refulsit quasi rosa vernans inter spinas et liliū florens juxta aquas; sic divinis exemplis effloruit inter gentes, sicut thymianata et thus redolens in igne, sic omnibus gentibus odor vitæ perennis exstitit ad salutem, ut omnes ad æternæ beatitudinis regnum revocaret. Radiabat enim in eo divina virtus in vita, in moribus, in prædicatione verbi, in lenitate et mansuetudine spiritus, in signis et prodigiis, in omni etiam mortificatione carnis, vigiliis, jejuniis precibusque divinis. Circuibat villas, castella et viculos ingrediens, per Judæorum synagogas verbum Dei prædicans, opportune, importune instans, ut omnibus gentibus Dominum ignorantibus una lex luxque perpetuæ vitæ claresceret, et simul omnes resurgerent ad vitam, qui simul descenderant ad mortem. Imo vel propter minas principum vel verba iniquorum prædicare Christi nomen in conspectu et auditu ferorum hominum Judæorum et gentium, zelo fidei munitus, non cessavit usque ad horam necis suæ. Tanquam enim cliens a magno imperatore missus majoribus turbis populorum lumen veritatis immittere non formidabat, ut quo multi congregabantur, multi suo exemplo vel doctrina erudirentur. Sicut enim piscator ibi retia sua tendit unde scit piscium multitudinem, avium vel pecudum congregari, ut dum multi congregantur magna pars illorum capiatur, sic et beatus Jacobus hominum piscator ferarumque venator, multitudinibus gentium suæ prædicationis retia extendere non desistebat, ut quia sub hujus rei obtentu multi congregabantur, multi sagitta ejus prædicationis caperentur; ac velut fidelis dispensator a Domino constitutus super familiam suam, ut det illis cibum in tempore necessario, sic barbaros populos omnimodis festinabat spiritualibus rellcere cibus, clementer docens, optime instruens, ab erroribus idolorum totam animi virtute retrahere nitens. O pingue vas Spiritus sancti! quod adipem frumenti Christi et lætitiā olei ac sobriam ebrietatem vini plebi affluenter ministrabat. Oculis enim fuit cæco et pes claudis, pater pauperum et miserorum, consolator orphanorum et viduarum. Hic velut nauta navim Ecclesiæ plenam divitiis gentium, anchoram fidei mittens per mare fluctuantis sæculi hujus, salutis ad portum traduxit. Hic velut vinearum procurator Ecclesiæ, vineam magno labore plantavit, vitiorum tribulos extirpans, spinas pravorum actuum reseccans, bonos palmites plantans, ædificans evangelicorum dogmatum sepem circa eam, contra barbaras feras agens: vulpes hæreticas, quarum mos est demoliri vineas, procul ab ea expellens. Torcular altaris novi, et turrim fidei inædificavit. Hic prius incullam tellurem, ceu arator modernus, scienter cultro novæ prædicationis suæ et aratro fidei sulcavit, ut posteri citius arare prædicando possent, et tellus vitiorum vepribus mundata semen acciperet et afferret abundantius fructum alium centesimum, et alium sexagesimum. Et sicut qui in nemorosis locis callem ad quamlibet dirigit urbem, modos scientiæ faciens [f. nodos semita ejiciens]; sic beatus apostolus. novæ legis rectissimus viator, ut ad cælum transmitteret fidei erexit, asperum iter planans, duos repellens lapides, tortuosum dirigenz callem divinumque præceptorum nodos agens in virgultis juxta eam; ut posteri aptius ire mererentur, exiguam semitam latam fecit viam itinere ventientium post se. Ecce enim semita versa est in viam. Exigua et tortuosa erat Veteris Testamenti semita, per quam pauci ad cælum gradiebantur, tempore illo scilicet; lata et recta nunc est Novi Testamenti via, per quam multi gradiuntur. Cum itaque magni Jacobi fama longe lateque per orbem crevisset, et veniebant ad eum Judæi, tum plures gentiles et idolorum cultores, et baptizabantur, et destruebantur idola a quibus fuerant fabricata; unde dolens hostis antiquus, videns sibi delicere gentes quas Christus acquirabat per famulum suum, tota artificii sui machinamenta

A ad impugnandam Dei Ecclesiam convertit, Herodemque regem Hierosolymitanorum ita inflammavit, et ad tantam rabiem indignationis commovit, ut caperet apostolum et interficeret eum. Sicque Herodes hostis Domini, jaculo invidiæ exagitatus, misit manus ut affligeret quosdam de Ecclesia, et occidit Jacobum fratrem Joannis gladio. Heu! heu! valde res dolosa! illum occidit quem angelus Domini de carcere in Hierusalem olim extraxerat. illum interfecit quem Dominus de mundo elegerat ac consecraverat, dignumque sibi et charum fecerat. Sed postquam magnus Jacobus apostolus Christi, et athleta martyr invictus, Herodis gladium libenter Christi amore tolerasset, alma ejus anima vinulis corporeis soluta atque terrenis passionibus liberata ad suum læta revertitur auctorem, angelis plaudentibus tandem obviam conscendit. Corpus telluri, spiritum paradisi sedibus reddidit, ubi regnat et exsultat dignitate meritorum, angelorum cœlibus aggregatus. Felix ergo pœna vulneris per quam perpetuæ vitæ palmam peperit ipse sibi, qui morte contrivit mortem, auream tenens coronam paradisiaca possidet regna; fuso sanguine suo factus est ipse victima Deo. Occidente itaque Herode Jacobum gaudebat phalanx angelorum, eo quod recepisset socium: contristabatur in telluris cohors fidelium, eo quod perdidisset pastorem suum. Lætabatur cœtus idololatrarum, eo quod calumniatorem suum videbat mortuum.

De beati Jacobi necē gloriosa idem beatus Fortunatus, Pictaviensis antistes, Christi confessor, luculentis versibus elegiacis sic cecinit, dicens:

Jacobus ex terris animam transmisit Olympo:

O felix, cujus funere mors premitur.

*Ante sepulcra Patris dantur modo dona salutis,
Et corpus lacerum corpora multa fovet.*

Dic ubi mors inimica jaces? ubi vult recumbis?

Quando vides sancti funere vota dari.

Quem male credebis obitu finire salutem,

Dat vitam multis, et tenet ipse suam.

Huc captiva cubas, quo te pugnare putabas:

Invadendo peris, teque furendo necas.

Te tua pœna premit, tu te quoque vincula torquent:

Quos dare vis gemitis, ipsa ferendo gemis.

Martyr ovans cæcos reinnet, tu lucida testis

Mors inimica tibi, Tartara nigrâ colis.

Florigerum nunc sede, manet sine fine beate,

Inter odoratos thure calente choros.

Non aliquas meruit placato judice causas,

Premia sed miles victor habenda petit.

Pro meritis Jacobum sic ad cœlestia vectum,

Non premii urna rogi, sed tenet urna Dei.

Si quæras meritum, produunt miracula verum;

Per quæ debilibus fertur amica salus.

Sed considerandum quod Herodes beati Jacobi decollator typice diabolum designat regnantem in mundo, quoniam Dominum in membris suis persequens dixit: *Pellem pro pelle, et universa quæ habet homo dabit pro anima sua* (Job II, 4); et alibi: *Dixit inimicus: Persequar et comprehendam, dividam spolia, implebitur anima mea* (Exod. xxv, 9), quoniam sicut adversarius noster diabolum Christi passionem, id est nostram salutem, per uxorem somniantem Pilati evertere cupivit, dicens: *Nihil tibi et justo illi* (Math. xxvii, 29), sic Herodes diabolo succedente apostolicam prædicationem gentibus a Deo destinatam evertere voluit Jacobum interficiendo.

Herodes interpretatur *pelluceus* sive *pellis gloriæ*. Cui recte hæc interpretatio congruit, quia non de cœlesti gloria, sed de gloria pellis ei carnis cogitabat. Tales sunt illi, *quorum Deus venter est, et finis interitus, et gloria in confusione ipsorum, qui terræ sapiunt* (Phil. III, 19). Itaque Herodes apostolum Domini interfecit. Per eum enim regnum suum perdere putabat, et magis perdere timebat regnum terrenum quam æternum; sed quia apostoli

sui necem Dominus vindicare voluit, Herodem hu-
 juscemodi mortem subire permisit sicut Actuum
 apostolorum libro dicitur (Act. xii, 23). Videns au-
 tem Herodes quia beati Jacobi mors placeret Judæis,
 apprehendit Petrum apostolum et misit in carce-
 rem: qui angelo Domini docente illisus nocte e-
 vit; facta autem die non invento Petro dolens Hero-
 des descendit a Judæa in Casarea, et ibi moratus
 est. Erat autem iratus Tyriis et Sidoniis, et illi uni-
 nimes venerunt ad eum: et persuaso Blasto, qui
 erat super cubiculum regis, postulabant pacem eo
 quod alerent regiones eorum ab illo. Statuto au-
 tem die Herodes, vestitus veste regia, sedit pro tri-
 bunalis et concionabatur ad eos. Populus autem ac-
 clamabat: *Dei voces et non hominis*. Confestim
 autem percussit eum angelus Domini et consumptus
 a vermibus exspiravit, eo quod non dedisset
 honorem Deo, et beati Jacobi sanguinem in-
 juste effudisset. Itaque Herodes Jacobum occidit,
 et angelus Domini eum percussit; ab ipso
 innocens interficitur, et ab angelo Domini ipse
 occiditur. Non legi aliquem ex persecutoribus
 apostolorum a Domino per angelum interfectum esse
 nisi hunc Herodem, beati Jacobi decollatorem. Unde
 intelligitur quia multum hic Jacobus ob honorem
 prælationis inter alios a Domino amabatur: multum
 ergo diligitur a Domino et in terra et in cælo. O
 Herodes, rex impie, crudelis hostis Domini, cur
 tantum ac talem virum occidisti? Nesciebas quod
 interimens es a Domino. Armigerum interfeci-
 cisti et occisus es a milite, famulum occidisti et
 interemptus es a Domino. O alme apostole Dei, cur
 tanta pertulisti? Idcirco tanta profecto pertulisti,
 quoniam dignus eras pro nomine Jesu contumelias
 pati. Sciebas enim quod non sunt condigne passionis
 hujus temporis ad futuram gloriam (Rom. viii, 18).
 O pie Deus, cur apostolum interficere permisisti, ut
 regem postea interficeret? Ideo profecto ut coronam
 prepares apostolo, et supplicium regi iniquo.
 Ambo ergo acceperunt stipendia meritorum suorum,
 unicuique secundum meritum suum contulisti, quia
 apostolo coronam regni, et regi gehennam ignis
 tribuisti. Impletur itaque in hoc facto quod in libro
 Sapientiæ legitur: *Condemnat autem justus mortuus
 riscentes impios, et juvenis celerius consummata
 longam vitam injusti. Videbunt enim finem sapientis,
 et non intelligent quid cogitaverit de illo Deus, et
 quare munierit illum Dominus. Videbunt enim ut
 conemnat eum; illos autem Dominus irridebit. Et
 erunt posthæc decedentes sine honore: et in contumelia
 inter mortuos in perpetuum* (Sap. iv, 16-19). Lætatur
 ergo Christi apostolus in illa perpetua beatitudine,
 ubi lætitia est sine dolore, vita sine morte, gaudium
 inenarrabile. Legitime pro Dei fide certavit in terra,
 idcirco coronatur in gloria; veneratur ab angelis,
 honoratur ab omnibus sanctis, nive candidior,
 ebore antiquo rubicundior, modo videt illum facie
 ad faciem, qui vidit in monte Thabor per speciem:
 nunc perenniter, tunc temporaliter; nunc cum
 amore, tunc cum tremore: modo reficitur divinis
 epulis cum Domino æternaliter, cum quo ad mare
 Tiberiadis post resurrectionem ultimum convivium
 celebrat temporaliter, nunc illud donum excellen-
 tissimum obtinet in cælis quod quæsit a Domino
 dum esset in terris. Sedem dominicæ dexteræ cum
 electis possidet scienter, quam quæsit ab eo ne-
 scienter. Cujus solemnia non funebria, sed natalitia
 dicuntur. Quia tunc vivere cœpit quando de hoc
 sæculo migravit, et sic de perfecto quodam scriptum
 est: *Vivens de inter peccatores translatus est: quia
 placita erat Deo anima illius* (Sap. iv, 14), de talibus
 quippe per Salomonem dicitur: *Justus de angustia
 liberatus est* (Prov. xi, 8), de hujusmodi viris per
 Malachiam Dominus dicit: *In pace et æquitate am-
 bulavit mecum, et multos avertit ab iniquitate* (Ma-
 lac. ii, 6). Hinc per Isaiam Dominus loquitur
 dicens: *Ego vocavi eum, et benedixi eum, in directo*

*est via ejus. Hinc quoque in libro Ecclesiastico
 dicitur: Timenti Deum bene erit in extremis, et in
 die defunctionis suæ benedicetur* (Eccli. i, 13, 19).
 In libro Sapientiæ dicitur: *Bonorum laborum ejus
 gloriosus est fructus, ac in perpetuum coronatus
 triumphat* (Sap. iii, 15). Deinde Psalmista ait: *In
 memoria æterna erit justus; ab auditione mala non
 timebit* (Psal. cxi, 6). Vere digne in memoria vertitur
 angelorum et hominum quem Dominus mirificavit
 gratia prædicationum et miraculorum, *ab auditu
 malo non timebit*, cum Dominus dicit: *Discedite a
 me, maledicti* (Math. xxv, 41). Hic Jacobus vero
 non solum in Novo Testamento legitur, verum etiam
 in Veteri Testamento designatur; in Jacob figuratur,
 in Israel demonstratur: quia Jacobus a Jacob pro-
 pheta nomen trahit, et supplantator, ut ipse, inter-
 pretatur, recte ex ejus genere fuisse dicitur, et ei
 assimilatur in multis. Notaudum vero quod Jacob
 filius Isaac gentilem designat populum, Esau Judaicum,
 Isaac Patrem Domini, Rebecca Spiritum sanctum.
 Judaicum populum gratia benedictionis olim
 decebat, sed quia ad fidem quasi de venatione ve-
 nire tardavit, gentilis populus fidem Christi pro
 hereditate accepit. Quemadmodum discipuli Judæis
 dixerunt: *Vobis quidem oportuit primum loqui verbum
 Dei, sed quia repulisti illud et indignos vos
 judicastis æternæ vitæ, ecce convertimur ad gentes*
 (Act. xiii, 47). Sic enim Jacob matris suæ Rebeccæ
 monitis obedivit, unde benedictionem patris pro-
 meruit. Jacob dando lenticulas primogenita fratris
 sui emit; et Jacobus noster relinquendo terram
 mercatur cœlestis. Jacob cohortem anglicam in
 monte Beilhel conspexit, sed et Jacobus noster non
 angelos, sed ipsum Dei Natum in gloria Patris trans-
 figuratum in monte Thabor aspexit. Jacob patriar-
 cha supplantando fratrem suum meruit a patre
 benedicti; Jacobus vitia carnis supplantando meruit
 Domino sociari. Jacob enim duodecim filios genuit,
 Jacobus multos in fide filios procreavit. Hic est
 typice unus ex duodecim filiis Israel et quibus creavit
 populos fideles Ecclesiæ; hic est figurate unus ex
 duodecim fontibus Elin, quos populus Israeliticus
 per deserta gradiens invenit cum qua fragrata pal-
 mis, et quibus usque hodie universa irrigatur Ec-
 clesia. Hic est typice unus ex duodecim principibus
 a Moyse constitutis ad regendum populum Israeli-
 ticum, et quibus usque huc alia regitur Ecclesia. Hic
 est figurate unus ex duodecim pretiosis lapidibus in
 vestimento Aaron expressis, et quibus astitit Ec-
 clesia a dextris Dei in vestitu deaurato, circumdata
 varietate meritorum suorum (Psal. xlii, 10). Hic
 est unus ex duodecim panibus propositionis, semper
 calidis, supra mensam Dominicam oblati, et quibus
 pascitur omnis mundus. Hic est typice unus ex
 duodecim exploratoribus a Moyse missis in terram
 repositionis, qui revertentes gestabant inter duos
 palmitem cum uva in vete pendentem, necnon et
 malgranata et ficus ferebant. Uvam inter duos,
 Christum inter duo Testamenta intellige. Malgra-
 nata martyres, ficus doctrinam Ecclesiæ, explora-
 tores duodecim apostolos, qui usque in hodiernum
 diem regni cœlestis delicias pronuntiare non cessant
 Ecclesiæ Dei. Hic est unus ex duodecim lapidibus
 Jordanis, qui ab electis viris duodecim tribuum
 portantur in loca castrorum ob testimonium mira-
 culorum Dei, in quibus omnis edificatio Ecclesiæ
 construitur (Eph. ii, 21). Hic est typice unus ex
 duodecim lapidibus quos misit Josue in medio Jor-
 danis (Jos. iv, 5), in loco ubi steterunt pedes sa-
 cerdotum arcam fœderis portantium, et permanet
 immobiles usque in hodiernum diem, iter fidelibus
 demonstrantes in Christi baptismo, cujus preci-
 bus nos adjuvari mereamur apud Deum nostrum
 Christum, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et
 regnat per infinita secula seculorum. Amen.

SERMO IV.

IN TRANSLATIONE BEATI JACOBI APOSTOLI (89).

Lectio libri Sapientie (xlv, 16 seq.); *Jacobus placuit Deo et translatus est in paradysum ut det gentibus pœnitentiam, etc.*

Solemnia sacra præsentiæ, electionis [f. elevationis] scilicet et translationis beati Jacobi Zebedæi apostoli Gallæciæ, fratris sancti Joannis evangelistæ, dilectissimi fratres, hodierna die recensentes, hujus pulcherrimæ lectionis verba venusto, digno ac odorifero flore expositionis ad Domini nostri Jesu Christi decus excipere debemus. Ait enim lectio divina: *Jacobus placuit Deo et translatus est in paradysum* (Eccli. xlv, 16). Idcirco translatus est in terram viventium, quia Deo placuit in terra morientium. At ubi hujus versiculi prima pars, *Jacobi* scilicet, scribitur, *Henoch* in codicis Sapientie serie habetur, quia illud quod de eodem Henoch scribitur, quamvis de Christo sive de quolibet justo typice intelligatur, tamen de sancto Jacobo res expostulat ut significetur. Sed in primis quærendum est cur Henoch translatus sit in paradysum. Idcirco Henoch vivens proprio corpore translatus est in paradysum, quia cum Elia propheta, quem Dominus olim similiter tulit per turbinem in cœlum, in fine venturus est ad debellandum Antichristum. Sed unde vivunt Elias et Henoch, et vestiuntur, qui extra sæculum ponuntur, et carnales habentur? Quia ille qui filios Israel in deserto manna pavit, ipse Dominus piissimus prout vult pascit. Et cur missurus est Dominus homines ad debellandum Antichristum et non angelos aut archangelos? Quia sicut non angelum, sed hominem sæculi Filium suum ad debellandum diabolum et liberandum hominem olim Deus misit, sic homines ad vincendum Antichristum et non angelos mittere instituit. Sed cur non apostolos, qui proximiores Christo et domestici Dei sunt, magis quam illi missurus est? quia si apostoli aut quidam sancti novæ legis mitterentur, igitur homines veteris legis testes non haberent. Tria enim tempora sunt, aliud ante legem, aliud sub lege, aliud sub baptismatis gratia, ex quibus veritatis testes voluit habere Dei Filius contra Antichristum: Henoch scilicet ex hominibus qui fuere ante legem, Eliam sub lege, apostolos gratiæ. Apostolos olim testes habuit in adventu primo, Eliam et Henoch habiturus est in secundo. Et cur homines adhuc morituros in humana carne ad hoc opus reservavit. Nonne in fine præsentis sæculi quosdam discipulos suos, aut apostolos, aut homines sanctiores illis suscitare potuisset? Sed si homines jam mortuos ad hanc vitam tunc revocaret non bene secure decerarent qui scirent se esse iterum morituros, quia mori formidarent. Lethi enim umbra tantæ amaritudinis est quod qui semel eam gustavit, iterum gustare valde pertimescat. Igitur Henoch, qui interpretatur *dedicatio*, Christum inuuit, qui Ecclesiam suam dedicavit sanguine suo. Quod verbis, exemplis operibusque bonis Henoch Deo placuit, ipsum Unigenitum ostendit, qui in omnibus et per omnia Deo Patri placuit, ut ipse Pater super montem Thabor audiente B. Jacobo et super Jordanem testatur, de eo sic dicens: *Hic est filius meus dilectus in quo mihi bene complacui: ipsum audite* (Matth. iii, 17; xvii, 5). Quod Henoch vivens corpore translatus est in paradysum, ipsum Dei Filium a mortuis corpore proprio resuscitatum ostendit, quem Deus Pater, triumphato inferni principe, non solum in paradysum, verum etiam super omnia agmina polorum sublimavit. Quod in fine venturus est Henoch et daturus pœnitentiam gentibus, et antichristum triumphaturus, Christum manifestat, qui hujus mundi principem sæculi diabolum triumphator demum eiecit, ut ipse ait: *Nunc princeps hujus mundi ejicietur foras* (Joan. xii, 31). Ipse pœnitentiam cunctis ad se venientibus dedit, ut

A *Evangelium dicit: Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum cœlorum* (Matth. iii, 2). Et sicut *Henoch placuit Deo, et translatus est in paradysum*, sic B. Jacobus fide et opere placuit Deo, cui beneplacitum est super timentes eum, et in eis qui sperant in misericordia ejus, et translatus est in paradisiacam sedem pollicitam; hic insuper pœnitentiam cunctis prædicavit: *Pœnitimini, inquit, et convertimini, ut deleantur facinora vestra* (Act. iii, 19).

Inventus est perfectus, justus, et in tempore iræ factus est reconciliatio. Testamenta sæculi posita sunt apud illum, ne deleri possit omnis caro. Isti duo versiculi prætitulantur in Noe. Noe, qui interpretatur *requies*, qui invenitur perfectus et justus, Dei Filium ostendit, qui justior cunctis justis et perfectior omnibus perfectis est: in quo est requies æterna, pax continua, tranquillitas assidua; in quo requiescunt sanctorum animæ, ut ipse discipulis ait: *Invenietis requiem animabus vestris* (Matth. xi, 9).

B *Quemadmodum Noe in tempore iræ, scilicet diluvii, mundum servavit per arcam ligneam quam fecit, et lympham qua natavit, sic Christus per crucem suam et baptismi sui aquam mundum perditum Deo Patri reconciliavit, sicut B. Paulus ait: Christus per sanguinem passionis suæ mundum reconciliavit Deo* (II Cor. v, 19); et canit Ecclesia: *Agnus redemit oves, Christus innocens Patri reconciliavit peccatores.* Et sicut Noe tempore diluvii testis fuit mundo, ne deleri posset omnis caro; sic Dei Filius testis datur mundo coram Deo Patre, ne possit deleri tempore perditionis omnis caro. Ait enim Pater de Filio suo sic per prophetam: *Ecce testem populis dedi eum, ducem ac præceptorem gentibus* (Isa. lv, 4). Et B. Job ait: *In cælo est testis meus et conscius meus in excelsis* (Job xvi, 20). Per Noe, ut diximus, Christum; per arcam, Ecclesiam; per lympham, Christi baptismum; per extinctos in aqua, crimina nostra in baptismate extincta; per salvatos in arca, fideles salvari in Ecclesia insinuantur.

C *Qui enim extra Ecclesiam sunt, hæretici scilicet, Judæi, gentiles et anathematizati in diluvii perditionem incurrun; et sicut Noe in latere arcæ fenestram fecit, sic mitissimus ac piissimus Redemptor noster, nobis miserimam condolens, latus suum pendens in cruce ad apiendum militi præbuit, ut egererentur ex eo flumina apertissima, sanguinis scilicet Redemptoris, et lymphæ baptismatis, quibus abluntur crimina nostra. Quod Noe ut mundi reliquias salvaret arcam exstruxit, de sancto Jacobo fas est intelligi, quia sua prædicatione et proprio sanguine fuso, ut mundum ad fidem salvatricem revocaret Ecclesiam construxit. Sic enim ad Christi laudem de eo una cum cæteris apostolis Ecclesia ejus meritis et doctrinis gavisa canit dicens: *Isti sunt qui viventes in carne plantaverunt Ecclesiam sanguine suo.**

D *Magnus pater multitudinis gentium, et non est inventus similis illi in gloria, qui conservaret legem Excelsi.* Versiculus iste cum quatuor versibus sequentibus prætitulatur in Abraham. Per Abraham, qui pater excelsus interpretatur, et pater multitudinis gentium dicitur, Dei Filius intelligitur, qui omnium in se credentium pius pater habetur, et non solum cæteris gentibus, verum etiam in cælis et angelis omnibus excelsior approbatus. De quo Psalmista sic testatur dicens: *Excelsus super omnes gentes Dominus, et super cælos gloria ejus* (Psal. cxii, 4). Est enim super omnia, infra omnia, et quidquid est, in ipso est. De quo B. Job cuidam sibi loquenti sic ait: *Excelsior cælo est, et quid facies? Profundior inferno et unde agnoscis eum? Longior terra mensura ejus, et latior mari* (Job xi, 8). Hic insuper tantus ac talis omnium artifex, mundum pugillo continens, ventris B. Mariæ Virginis clausus, sub arca olim pro mundi salute exstitit, hic in omnibus, et per omnia legem mandatorum excelsi patris observavit.

(89) Tertio Kal. Januarii electionis et translationis S. Jacobi Zebedæi festum celebratur.

Quapropter non est inventus similis illi in gloria angelorum et hominum, ut Psalmista ait: *Non est similis tui in diis, Domine, et non est secundum opera tua* (Psal. LXXXV, 8); et alibi: *Deus, quis similis erit tui?* (Psal. LXXXII, 2.) Et velut Abraham multarum gentium pater exstitit, s. c. B. Jacobus multorum peregrinantium ad se in Gallæcia venientium pater et auxiliator piissimus exstat, qui etiam dum adhuc viveret legem excelsi Dei in omnibus conservavit diligenter. Sed non est inventus inter apostolos alios prius per Herodis gladium sequi meruit; in cælo proximior Christo præ omnibus apostolis residere meruit in excellentissimo throno. Et fuit Dominus in testamento cum ipso, sicut Dominus in testamento circumcisionis et prolis promissione cum Abraham fuit; sic imo Deus Pater et Spiritus sanctus cum Christo in gloria baptismatis et nova prole Catholicorum exstitit, et B. Jacobo per divinæ prædicationis gratiam adfuit. In carne ejus fecit stare testamentum et interpretatione inventus est fidelis. Sicut Dominus in carne Abraham circumcisionis fecit stare testamentum, sic in Jacobo cæterisque Christi apostolis baptismatis novæ gratiæ testamentum persistere fecit. Testis et inventor Abraham fuit circumcisionis, testes et apostoli sunt novæ gratiæ baptismatis. Et sicut Abraham in tentatione Dominica dum ei dicitur: *Tolle filium tuum quem diligis, Isaac, et offeres illum in holocaustum* (Gen. xxi, 2), fidelis invenitur; sic Dominus noster Jesus Christus, dum ei in tentatione a diabolo dicitur: *Hæc omnia tibi dabo si cadens adoreris me* (Matth. iv, 9), fidelissimus habetur. Similiter beatus Jacobus in diabolicis tentationibus, in prosperis et in adversis, fidelis exstitit quandiu vixit: eodem modo et nos sive a Domino sive a diabolo tentati fuerimus, fideliter et patienter agere debemus. De Dominica tentatione per apostolum scriptum est: *Tentat vos Deus ut sciat si diligitis eum*. De tentatione diabolica in oratione Dominica a Domino dicitur: *Et ne nos inducas in tentationem, sed libera nos a malo* (Matth. vi, 13). Quapropter videat Hispanus, sive quilibet Christianus, ut si forte inter Mauros fuerit captus, fidelis sit usque ad lethali debitum in omnibus, quatenus illam remunerationem accipiat quam reponnissit Deus, dicens fidelibus: *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit* (Matth. x, 22).

Ideo jurejurando dedit illi semen in gente sua, crescere illum quasi terræ cumulum, et ut stellas cæli exaltare semen ejus. Semen quod Dominus in gente Abraham jurejurando dedit, Salvatoris nostri caro proprie est quæ ex Abraham prosapia descendit. Quæ semini optime assimilatur, quia sicut ex uno seminis grano multa grana oriuntur, sic ex ejusdem carnis sanguine millia millium gentium et nationum baptismatis gratia regenerantur. Hæc vero quasi terræ cumulus crevit, quia prophetas et patriarchas, apostolos, martyres, confessores, omnesque electos super Olympi cacumina accumulatur omnium honorum Dominus accumulavit. Semen Abraham ut stella exaltatur, quia super choros angelorum Redemptoris caro sublimatur et hæreditas illius a mari usque ad mare Abraham, et a flumine usque ad terminos orbis terrarum (Psal. LXXI, 8). A mari usque ad mare Abraham hæredes hæreditantur, quia ubique Christi fideles divina disponente gratia multiplicantur. Et sicut Abraham pater multitudinis gentium habetur, sic B. Jacobus diversorum populorum et nationum ad ejus venerandum sepulcrum in Gallæciam venientium, pater pius approbatur. Et sicut Abraham semen quasi terræ cumulus augmentatur, et ut stella exaltatur, sic B. Jacobi gens peregrina quotidie augmentatur in terra et super poli stellas exaltatur una cum eo in cælesti patria.

Agnovit eum in benedictionibus suis et dedit illi hæreditatem, et divisi ei partem in tribus duodecim.

A Versiculus iste una cum sequenti prætitulatur in Jacob. Idcirco quia Jacob valde benedictiones dilexit, Dominus illum agnovit et amavit, ut ipse per prophetam, ait: *Jacob dilexi, Esau autem odio habui* (Rom. ix, 13). Jacob manus suas et colli nuda hædorum pellibus protexit, se ipsum esse abnegavit, nomen et loquelam mutavit, in fratris effigie se finxit, mendacium pro vero asseruit, fratrem supplantavit, patrem fraudavit, ut mereretur ab eo benedici (Gen. xxvii); in monte Bethel cum angelo tota nocte luctatus claudus efficitur, ut benedictionem a Domino accipere mereretur (Gen. xxxii). Quapropter Dominum in summitate scæle vidit, et Dominus illum agnovit (Gen. xxviii, 12, 13). Idcirco et nos animas nostras, quas malignus hostis a virtutibus sanctis et felicitatibus paradisi vitiorum casibus denudavit, penitentia mentis et mortificationibus carnis cooperire debemus, ut mereamur a Patre nostro Deo benedici. Rursum cum Angelo, qui est magni concilii Angelus (Isa. ix, 6, juxta LXX), Domini scilicet, Jesus Christus, luctari debemus, non armis vanæ potentæ, sed assiduis precibus et jejuniis crebris, et elemosynis, et prædicationibus divinis, quatenus a Domino non in monte Bethel sed in cælo mereamur benedici. Hæreditas quam Dominus tribuit, populus Christianus typice est, quam Deus Pater Unigenito præstitit. De qua ipsa Veritas sic testificatur dicens: *Laudabilis populus quem Dominus exercituum benedixit dicens: Opus manuum mearum tu es, hæreditas mea Israel*. De hac hæreditate Psalmista ait: *Hæreditas mea præclara est mihi* (Psal. xv, 6). Hujus hæditatis hæres Dei Filius est, quem Dominus, dicens Apostolo, constituit hæredem universorum, per quem fecit et sæcula (Hebr. i, 2). Hæc hæreditas pars Christiana dicitur quam Dominus Filio suo divisi in tribus duodecim, quia ab hæreticis et Judæis et gentibus infidelibus, missis duodecim apostolis suis, scilicet ad prædicandum, Dominus sibi eam separavit. Cum enim aliquis aliquid dividit, partem accipit et partem relinquit: sic Dominus in extramini examinis die partem nequam respuit pravorum, accipit et honorum. Hinc in veteri volumine scribitur: *Separavi vos a cæteris populis ut essetis mei*. Et alibi: *Si separaveritis pretiosum a tili, quasi os meum eritis* (Jer. ix, 10).

Et conservavit illi homines misericordiæ, invenientes gratiam in oculis omnis carnis. Jacob, cui Dominus homines misericordiæ, id est duodecim ejusdem filios, duodecim scilicet mundi patriarchas, conservavit, Dei Unigenitum innuit, cui homines misericordiæ, id est duodecim apostolos, hic et in futuro Deus Pater fideliter conservavit, sicut idem Filius Patrem pro eis postulavit dicens: *Pater sancte, serva eos in nomine tuo quos dedisti mihi* (Joan. i, 4). Et alibi illis dicit: *Capillus de capite vestro non peribit* (Luc. ii, 5). Et sicut duodecim patriarchæ invenerunt gratiam in oculis omnis carnis, sic et multo magis gratiam indeficientem invenerunt duodecim apostoli in oculis veri numinis Christi, Filii Dei. Jacob, qui Dominum in monte Bethel conspexit, beatum Jacobum innuit qui Dominum in Patris numine transfiguratum in monte Thabor vidit. Jacob supplantator interpretatur: etiam Jacobus noster supplantator similiter dicitur, quia ille qui benedictionem patris fraudulenter occupando fratrem supplantavit, Jacobum nostrum ostendit qui humana vitia et in se per mortificationem carnis et in aliis per prædicationem divini verbi jugiter supplantavit.

Dilectus a Deo et hominibus, cujus memoria in benedictione est. In Moysi persona versiculus iste describitur. Moyses, qui aquosus interpretatur, quia in aqua invenitur, quique a Deo et hominibus diligitur, Christum Dei Filium innuit, qui aquosus fuit, cum per aquam baptismatis et sanguinem suæ passionis regnum cælorum fidelibus dedit; quique in

aqua invenitur, cum pœnitentibus per lacrymarum dulcicia flumina gratiam suam largitur. Sic enim per prophetam ipse ait : *Quærite Dominum dum inveniri potest (Isa. LV, 6)*. In ipso amor Dei Patris et hominum habetur. Si Christus a Deo et hominibus diligitur, ergo in ipso per dilectionem homo Deo adunatur, et humana cœlestibus junguntur. O quam pretiosum est, fratres, atque gloriosum diligere Redemptorem nostrum, quem Deus Pater diligit! Sicut sponsus sponsæ in thalamo amore conjungitur, sic amor noster Patris amori in Christo copulatur. Cum enim Christum digno amore diligimus, Deo adunamur. Per peccatum primi hominis a Deo alienati fuimus, sed per dilectionem in Christo ei adunati sumus. Quantum amor noster est in Christo, tantum Deus Pater est nobiscum, et nos cum ipso. *Providere ergo debemus, juxta Apostolum,*

A bona non solum coram Deo, sed etiam coram omnibus hominibus (Rom. XII, 17), ut per dilectionem Dei et proximi apud Deum et homines amari mereamur. Jacobus almus a Deo diligitur, quia illum quem Dominus secus mare Galilææ hodierna die elegit, in polorum sedibus digne pro meritis coronavit. Ab hominibus in hoc mundo etiam ipse diligitur, quia per quatuor mundi climata a cunctis fidelibus amatur, invocatur, colitur et honoratur, et insuper in Gallacia petitur. Igitur ille piissimus Christi apostolus Jacobus, cujus electionis ac translationis solemnitas colimus, in omnibus necessitatibus nostris adjuvare et ad cœlestem regnum nos perducere dignetur, præstante Domino nostro Jesu Christo, qui cum Patre et Spiritu sancto vivit et regnat Deus per infinita sæcula sæculorum. Amen.

DE ORTU ET OBITU PATRUM

LIBER.

(Vide Patrologiæ tom. LXXXI col. 382, inter Prolegomena ad Isidorum Hispalensem et tom. LXXXV, col. 129, inter Opera ejusdem.)

VITA SANCTI JACOBI

EPISCOPI TARENTASIENSIS.

(Acta sanctorum Bolland., Januarii tom. II, die 16, pag. 26. — Ex veteri ms. eruit Petrus Franciscus Chiffletius societatis Jesu.)

MONITUM.

Forum Claudii in Graiis Alpibus, Centronum urbs fuit, ad Isaræ fluminis ripam sita, quæ deinde *armantasia* et *Tarantasia*, ac *Tarentasia* dicta, nunc archiepiscopalis. Primus ejus antistes S. Jacobus, S. Honorati Arelatensis discipulus fuit, cujus natalem ex tabulis Ecclesiæ Tarentasiensis consignat xvi Januarii Ferrarius his verbis : « Tarentasiæ S. Jacobi episcopi ejusdem urbis; » tradit eam quoque Augustæ Prætorix, quod ea urbs Tarentasiensi metropoli subsit. Saussain in Supplemento Martyrologii Gallicani ita de eo scribit : « Tarentasiæ in ipsa Gallia Narbonensi S. Jacobi episcopi illius metropolis et confessoris, qui apostolico spiritu plenus, hanc regionem sacibus evangelicis illustrans, fide et religione replevit, erectaque illic perenni sede episcopali, composita hierarchia, designato Marcellino, viro probatæ virtutis et gratiæ, sacri muneris hærede, gregi a se adunato cum sanctissime præfuisset, fidelis villicationis præmiuni a Domino, cui gnaviter servierat, recepit. Fundavit etiam Augustæ Prætorix Sallassorum Ecclesiam episcopalem, cujus primum pastorem S. Eustachium constituit. »

Vitam S. Jacobi, sed mutilam, ex vetusto codice descripsit nobisque communicavit Petrus Franciscus Chiffletius noster, qui ejus auctorem esse conjicit Guidonem e comitibus Burgundia, primo Viennensem archiepiscopum, deinde pontificem Romanum Calixtum II. « Nam hunc, inquit, nonnullas sanctorum Vitas scripsisse legimus; et est Tarentasia in veteri Burgundia, et in provincia Viennensi: et in nostro ms. codice habebatur hæc Vita post Callixti ejusdem librum de translatione et miraculis S. Jacobi Hispaniarum apostoli. »